

ETTEVÖTLIKU KOOLI ARENGUKAVA 20 VAADET

Agence pour l'Enterprise & l'Innovation
Valloonia ettevõtluse ja innovatsiooniagentuur

Brošüür on valminud aastal 2014 Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) toel ning tõlgitud inglise, eesti, soome, poola, hispaania ja taani keelde projekti EntreToy (Entrepreneurship Training Program in Education) raames, mida rahastab Erasmus+ programm.

Tõlge eesti keelde: Ele Sepp

Toimetaja: Juta Vallikivi

Keeletoimetaja: Nele Katvel

Tartu Kunstikool

2018

ENTRE Toy

Eessõna

Brošüür käsitleb ettevõtliku kooli temaatikat.

„Kakskümmend vaadet. Ettevõtliku kooli arengukava.“ on koostanud Valloonia ettevõtluse ja innovatsiooniagentuur (Belgia). Materjal on osa strateegiast „Ettevõtlusplaan 3.15“.

Selle strateegiaga soovib AEI arendada Valloonia noorte ettevõtlikkust ning konkreetsemalt soodustada erinevaid valdkondlikke tegevusi. Strateegial on kolm peamist töösuunda:

- **ETTEVÕTLUSALASE HARIDUSE TOETAMINE:** eesmärgiga saavutada ettevõtlikkusele (mis on elukestva õppe kaheksas võtmepädevus¹) keskenduv haridus;
- **INVESTEERIMINE TULEVASTESSE ETTEVÕTJATESSE:** anda paljudele noortele võimalus arendada endas ettevõtluseks vajalikke omadusi. Siin on tegu pigem koolituse või koguni tugiteenuste pakkumise kui teadlikkust tõstvate tegevustega. Neid korraldatakse peamiselt kõrgkoolides;
- **SUURENDADA PÄRIS ETTEVÕTLUSEGA ALUSTAMIST NING SELLEGA JÄTKAMIST:** toetada seda, et haridustee lõpus olevad noored looksid või võtaksid üle firmasid ning et nende ettevõtlusind ei kustuks esimeste tööaastate jooksul.

Ettevõtliku kooli teema on agentuuri iga-aastaste projektikonkursside keskmes olnud alates 2012. a septembrist. AEI-s täheldati, et paljudel kesk- ja kõrgharidust pakkuvate asutustel, kellega nad regulaarselt koostööd tegid, oli sarnaseid tegevusi, mis soodustasid ettevõtlust ja ettevõtlikkust nii struktuurselt kui dünaamiliselt. Koolides usutakse, et ettevõtlikkus aitab õppijatel hiljem elus paremini hakkama saada.

Millised need ühised tegevused ja omadused olid? Kas nende põhjal oli võimalik koostada juhiseid koolidele, kes soovivad oma ettevõtlusõpet täiustada?

1 http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_fr.htm

Olles läbi viinud kolm projektikonkurssi ning vaadelnud umbes kuutkümme saavutust, pakub agentuur selles tööriistas välja ühe võimaliku tegevuskava, mis on inspireeritud erinevatest ja eri koolide poolt kasutatud algatustest. Paljudel juhtudel on neid eriprojekte või tegevusi toetanud Euroopa Liidu rahastusprogrammid.

Brošüür käsitleb kahtkümme teemat ehk “vaadet”, millega ettevõtlikus koolis tuleks tegeleda. Neid illustreerivad kogemuslood, mille agentuur kogus 2014. aastal. Peale selle leiate iga teema juures küsimused, mille abil saate hinnata oma kooli tegevusi.

Valloonia ettevõtluse ja innovatsiooniagentuuri sooviks on, et selle tööriista abil saavad erinevates rollides isikud (direktor, õpetaja, ettevõtluse kontaktisik või õppur) analüüsida oma koolis kasutatavaid meetodeid. Samuti aitab see koolil oma õppeasutuses Ettevõtliku Kooli põhimõtteid ning tegevusi veelgi teadlikumalt ja suuremal määral kasutusele võtta.

Teie tagasiside brošüürile ja tööriistadele on väga oodatud.

TÖÖRIIST, SELLE OSAD JA KASUTAMINE

Tööriist „Kakskümmend vaadet. Ettevõtliku kooli arengukava.“ võimaldab analüüsida ettevõtlusõppe olukorda oma koolis ning planeerida oma tegevused. See on üks EAI välja pakutavast kolmeosalisest meetmest, mille abil on võimalik oma kooli ettevõtlikuks arendada.

I osa: “Kakskümmend vaadet”, mis on illustreeritud konkreetsete näidetega Belgia koolidest (käesolev brošüür).

II osa: Oma kooli HETKEOLUKORDA KAJASTAV DIAGRAMM - selle abil saab analüüsida oma kooli ettevõtlikkuse taset ja sellest lähtuvalt valida arendussuunad. Diagrammi koostamiseks on olemas nn reflekteeriv 360° küsimustik.

III ETTEVÕTLUSE ARENGUKAVA - arengukava koostatakse diagrammi, kooli visiooni, huvirühmade soovi põhjal ja on juhend konkreetseteks tegevusteks.

PRAKTILINE NÕUANNE, KUIDAS SEDA TÖÖRIISTA KASUTADA.

1. Leidke oma koolist rühm inimesi, kes reflekteerimise protsessi alustaks ja juhiks;
2. Uurige neid kahtkümmet vaadet, mis on reflekteerivad ja inspireerivad;
3. Arutage neid oma asutuse-siseselt, et nendest arusaamist süvendada;
4. Pange oma diagnoos, kus asub teie kool, kasutades kaheksatkümmet väidet;
5. Koostage tegevusplaan;
6. Kirjutage oma tegevusplaan ümber tegevuskavaks (road map), planeerides tulevase saavutusi.

LÄHENEMINE 360-KRAADISE NURGA ALT

Uurides ettevõtlikkuse (selle kõige laiemas tähenduses) taset koolides selgusid mitmed tegurid, mis kujundavad selle olemasolu hariduses. Välja joonistus kakskümmend tegurit, mida on võimalik jagada nelja “põhisamba” vahel ning võimaldavad 360-kraadise vaate koolile.

PEDAGOOGILINE TASAND

1. VAADE – Aktiivõpe
2. VAADE – Ettevõtluslane pedagoogika
3. VAADE – Ettevõtlikud hoiakud
4. VAADE – Loovus ja innovatsioon
5. VAADE – Digimaailm
6. VAADE – Jätkusuutlik areng

PROFESSIONAALNE TASAND

7. VAADE – Maailma mõistmine
8. VAADE – Teerajad ja tööalane liikuvus
9. VAADE – Ettevõtluslane teadlikkus
10. VAADE – Teadmised ja oskused
11. VAADE – Andekad ettevõtjad
12. VAADE – Õppijatest ettevõtjad

PARTNERLUSALANE TASAND

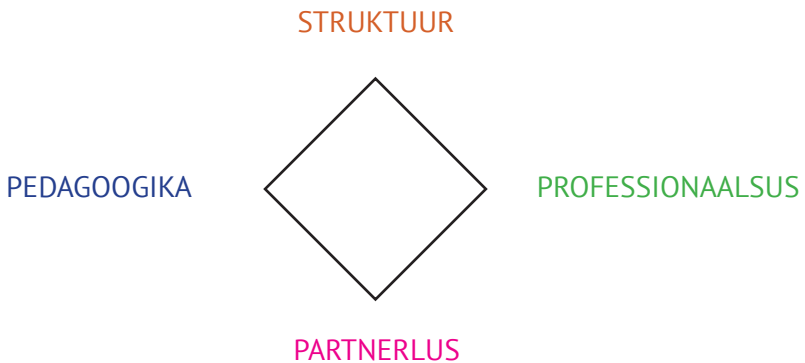
- 13. VAADE – Koostööd tegevad koolid
- 14. VAADE – Ettevõtlusõppe huvi- ja sidusrühmad
- 15. VAADE – Avatus ettevõtjatele
- 16. VAADE – Ettevõtluse ökosüsteemid

STRUKTUURNE TASAND

- 17. VAADE – Juhtimine
- 18. VAADE – Ettevõtlusalane kontaktisik
- 19. VAADE – Õpetajaskond
- 20. VAADE – Õppijad

HETKEOLUKORRA KAARDISTAMINE

20 teemat, mis käsitlevad ettevõtliku kooli nelja valdkonda/sammast, võimaldavad joonistada järgmise diagrammi:

Diagrammi koostamiseks tuleb määratleda kaheksakümne väite abil oma haridusasutuse hetkeseis ja see võimaldab teil hinnata oma asutuse profiili ettevõtlusõppe seisukohast.

Seejärel on teil võimalik oma asutuse eesmärkidest ja konkreetsetest vahenditest lähtudes valida üks konkreetne dimensioon ning sellele keskenduda. Mõnikord võib keskenduda mitmele dimensioonile korraga.

4 TASANDIT, 4 SAMMAST

Selleks et tööriista „Kakskümmend vaadet. Ettevõtluse arengukava.“ saaks grupeerida kahekümneks osaks, otsustati igale osale läheneda nelja tasandi kaudu, mida võiks nimetada ettevõtlusstrateegia neljaks sambaks.

Tööriista neli tasandit ehk dimensiooni on võrdse väärtusega. Oluline on ka see, et ettevõtliku kooli profiili jaoks ei ole vaja kõigil neljal teljel maksimumpunkte saada.

Vastupidi, testi tulemusi ning võimalikke „puudusi“ tuleb eelkõige näha kui arengusuundi. Nende suundade põhjal saab igaüks endale oma arengukava koostada.

STRUKTUURNE TASAND

Selleks, et ettevõtlik kool aitaks õppuritel areneda elulises ja väga dünaamilises muutuste keskkonnas, vajab ta ülaltpoolt toetust ning kindlat ja entusiastlikku tugivõrgustikku. Motiveeritud ja pühendunud juhtimine on kõige olulisem tegur meeskonna ühendamiseks ja julgustamiseks. Innukad õpetajad on õpilastele suurimaks abiks. Ettevõtlusõppe kontaktisik (või meeskond), kes tagab koolis toimuvate tegevuste sidususe, dünaamilisuse ja nähtavuse, võimaldab edendada ettevõtluse integreerimist kooliellu.

PEDAGOOGILINE TASAND

Ettevõtlik kool kasutab mitmekesiseid aktiivõppemeetodeid. Õppija on oma õppimisprotsessi peamine osaleja kõige laiemas tähenduses. Asutus loob tema jaoks konkreetseid situatsioonid (projektid), mis annavad kogemuslikule, koostöös toimivale, reflekteerivale ning kaasavale õppimisprotsessile mõtte. See valmistab õppijat ette muutuste läbiviimiseks ning teadlike valikute tegemiseks. Õpetajad on pigem coach'id, kes võimaldavad õppijatel oma ettevõtlusalaseid teadmisi ja ettevõtlikku suhtumist (nagu loovus, vastutustunne, algatusvõime, meeskonnavaim, vastupidavus ja enesekindlus) praktikas rakendada.

PROFESSIONAALNE TASAND

Õppijad peavad kriitiliselt ja teadlikult oma tegevused ümbritseva maailma konteksti asetama. Seetõttu soovib ettevõtlik kool muuta neid avatuks keskkonnas toimuvatele muutustele. Teadlikkuse suurendamise ja juhendamise abil saavad nad võimaluse mõelda, kus nad ennast tulevikus näevad ning hakata oma karjääri oma tugevuste ja püüdluste põhjal üles ehitama.

PARTNERLUSALANE TASAND

Sünergia on ettevõtlike koolide loomisel ülioluline. Olles oma piirkonnas liikumapanevaks jõuks, on need koolid seotud oma sotsiaal-majandusliku keskkonnaga. See side seisneb pedagoogilises partnerluses teiste institutsioonidega, mis võimaldab koondada vajadusi ja tegevusvahendeid. Tihedad sidemed ettevõtlusmaailmaga ja kogu ettevõtluse ökosüsteemiga muudavad õppetegevuse palju konkreetsemaks.

ARENGUKAVA

Refleksioon, mis toimub selle brošüüri lisas oleva kahekümne vaate põhjal, muutub väga oluliseks siis, kui koolid hakkavad oma mitmeaastast tegevuskava koostama ja ellu viima, nagu „Ettevõtluse arengukava“ seda ette näeb.

Soovitame koostada kirjalikult:

- haridusasutuse strateegia globaalsel tasandil, siis telgede kaupa ja lõpuks kaartide kaupa;
- kokkuvõtlik tabel, mis sisaldab igal lehel toodud soovitude põhjal toimuvaid tegevusi ning nende tegevuste toimumise kontrollivorme.

Strateegiline dokument koosneb üldosast ja neljast eri tasandit käsitlevast osast.

Esimene osa koondab teie ettevõtliku kooli valdkondadevahelisi elemente:

- Kas olete koostanud kõikehõlmava dokumendi? Kas seal on arvesse võetud kõiki huvirühmi? Kas see on seotud teiste teie institutsiooni elu korraldavate strateegiliste dokumentidega?
- Kuidas see koostati? Kellega konsulteeriti? Kas seda kuidagi valideeriti? Kas kaasatud olid ka lapsevanemad ja välismaailm?
- Kas õppijatele on pööratud erilist tähelepanu, et nad mõistaksid seda valikut ning võtaksid selle omaks?
- Milline on haridusasutuse enesehindamise tulemus?
- Millised on haridusasutuse üldised eesmärgid, mis tulenevad tema olemusest ja reaalsest olukorrast? Kas need on seotud ühega neljast teljest? Mil määral saab teie institutsioon tulevikuplaane teha?
- Milliseid vahendeid kasutatakse arengu hindamiseks?
- Kas teie strateegial on ka sellega seotud tiim, kes veab ja vastutab? Kes sinna kuuluvad?

Neli osa, üks iga telje kohta, esitavad konkreetsed tegevused, mida iga „vaate“ puhul kasutada.

Soovitame alustada struktuursest lähenemisest, panna paika vastutused ning siis jätkata pedagoogiliste ja professionaalsust suurendavate lähenemistega, lõpetades partnerluselase lähenemisega.

Milliseid elemente tuleks iga lähenemise puhul silmas pidada? Reeglina soovitame iga meetme jaoks koguda järgmist informatsiooni:

- Kes on selle osa tegevuste eest vastutav? Kellelt ta tuge saab? Kellele ta aru annab? Millised on selle ülesande tegevusviisid ja vastutus?
- Millised on vahendid selle tegevuse elluviimiseks? Kas need vahendid on juba olemas või tuleb need tekitada? Kas ressursse tuleks otsida asutusesiseselt või väljastpoolt?
- Milline on üldine hetkeolukord? Kas selle tööriista lugemisel märgati tegevusi, mis olid juba toimunud?
- Milline on visioon? Mis on prognooside oodatavad tulemused?
 - lühikeses perspektiivis (käesolev aasta, järgmine aasta)
 - keskmises perspektiivis (2–3 aastat)
 - pikas perspektiivis (5–6 aastat)
- Millised konkreetsed tegevused on planeeritud?
 - kuidas (kogemuste omandamise projekt, kohtumised, koolitus, külastused)?
 - mis sihtgruppidele (õpetajad/ õppijad)?
 - kes on partnerid (sise-/ välispartnerid)?

20 VAADET

1. VAADE

AKTIIVÕPE JA MITMEKESISED ÕPIMEETODID

Aktiivõpe ja mitmekesised õpimeetodid asetavad õppijad konkreetsetesse elulistesse õppesituatsioonidesse. Need situatsioonid muudavad õppimise mõtestatuks ning nad mõjutavad realselt õpilaste elu.

Kui õpieesmärgid on terve rühma jaoks paika pandud, töötab õpetaja välja õpetamisstrateegiad, mis on kohandatud nende eesmärkide saavutamiseks. Seejärel suunab ta õppijad suurema iseseisvuse ning heade tulemuste saavutamisele. Iga õppijat hinnatakse vastavalt tema võimetele.

TEIE PRAKTIKAD

- Milline roll on sotsiaalsetel oskustel teie õpetamisprotsessis?
- Kuidas integreerite õppijate ettepanekuid?
- Kas asetate õppijad reaalsesse, isegi keerulisesse olukordadesse?
- Millised on aktiivsete pedagoogikameetodite näited teie asutuses?
- Kas teie õpetamisstrateegiatesse kuulub diferentseeritud õpetamine?
- Kas panete õppijad koostööd nõudvatesse olukordadesse?
- Kas viiete õppijad traditsioonilisest õppekeskkonnast välja?
- Milliseid muutusi plaanite teha oma õpetamismeetodites?
- Kuidas teie hindamismeetodid toetavad õppimist?

KOGEMUSLUGU

Nathalie Heymans õpetab prantsuse keelt AR Riva-Bella koolis Braine-l'Alleud's. Selles koolis töötavad õpilased projekti-teemalistes tundides jaanuarist juunini.

“Projekt saab alati alguse prantsuse keele tundides. Teeme raamatuanalüüsi ning siis hakkame seda laiemalt avastama. Uurime raamatuga seotud teemasid õpitubades – geograafia, matemaatika, loodusteadus, kehaline kasvatus, joonistamine ... See võib välja viia kas individuaalse või rühmatööna valmiva kirjutamisülesandeni. Üks esimesi projekte sai alguse õpilase palvest. Ta soovis oma lugemisoskust parandada ning tutvustada teistele jutustust “Väike prints”.”

“Meie õpilased hakkavad väga kiiresti iseseisvalt õppeprotsessis tegutsema. Nad panustavad projekti oma uurimistöoga ja refleksiooniga, mis on äärmiselt olulised. See võib anda võimaluse koolivälisteks tegevusteks, intervjuudeks, autoritega kohtumisteks, ainega seotud töötubadeks, juhendamisteks ... Õpilased otsustavad ise oma rolli selles projektis. Nad on aktiivsed osalejad. Meie, õpetajate, ülesanne on neid juhendada. Need stsenaariumid panevad õpilasi iseennast ja oma õppeprotsessi korraks kõrvalt vaatama. Nad reflekteerivad oma sotsiaalseid oskusi ja oma vajadusi. Nad otsivad oma eesmärkide saavutamiseks sobivaid lahendusi.”

“Iga aastaga muutuvad meie projektid suuremaks ning hõlmavad rohkem inimesi. Viimase projekti lõpptulemusena valmis show Braine-l'Alleud' kultuurikeskuses. See oli imeline hetk! Kui õpilane tunneb, et teda väärtustatakse, on ta võimeline suuri asju korda saatma ning teadmiste omandamine toimub loomulikul teel.”

“Noored töötavad koos oma klassikaaslaste ja ka teiste õppetase õpilastega. Rahuliku ja konstruktiivse töö õhkkond soodustab koostööd. Noored aitavad üksteist spontaanselt ning teevad meelsasti meeskonnatööd. On oluline tõsta igaühes esile tema tugevad küljed ning siis võimaldada neil anda oma panus kogukonda.”

OLULISED KÜSIMUSED

Aktiivõpe ja vaheldusrikas õpetamine kasutab selliseid meetodeid, mis võimaldavad õppe mitmekesistamise abil ühes meeskonnas või klassis tegutsevatel erineva profiiliga õppijatel töötada ühiste eesmärkide saavutamise nimel.

Kool, kus õpetamine on aktiivne ja diferentseeritud, edendab teadmiste, sotsiaalsete oskuste ning ettevõtluselase oskusteabe omandamist. Õppija on protsessi keskmes ja osaleb selles aktiivselt.

Kool loob järgmised tingimused iseseisvaks õppimiseks:

- keskkonna, kust kunagi ei puudu informatsioon, meetodid, kogemuste vahetamine ja koostöö;
- mitmekesised tegevused, mis on seotud päriseluga;
- konkreetsetele vajadustele kohandatud meetodid.

Õpetajate meeskonna roll on oluline selleks, et:

- arvestada õppijate ettepanekutega;
- väärtustada nii nende oskusteavet, sotsiaalseid oskusi kui ka tegevusi;
- kasutada erinevusi koostöövaimu edendamiseks

2. VAADE

ETTEVÕTLIKKUST TOETAV PEDAGOOGIKA

Peale aktiivse ja diferentseeritud õpetamise aspektide on ettevõtlusõppe protsess ka vastutustundlik, koostöine, reflekteeriv ja kogemuslik.

Ettevõtlikkust toetava õppe raames läbi viidava projekti eesmärk on innovatsioon ning tegevuste kaudu asjade, teenuste ja sündmuste loomine, millel on keskkonna jaoks mingi väärtus, sest nad vastavad teatud vajadustele.

Kooli jaoks tähendab see paradigma muutust. Need, kes on selle sammu juba astunud, kinnitavad, et tulemus on jõupingutust väärt.

TEIE PRAKTIKAD

- Kas te kasutate ettevõtlikkust arendavaid õppemetoodikaid?
- Millised kursused on sobivaimad seda tüüpi õppe jaoks?
- Kuidas saate õppijad realselt tegutsema panna?
- Mis motiveerib teid oma õpetamismetoodikat kohandama?
- Mida peaksite muutma või säilitama oma praeguses metoodikas, selleks et alustada aktiivsete tegevuste ja konstruktiivse õppega?
- Kuidas kontrollite, et see protsess õigesti toimuks? Kuidas plaanite tegeleda nõrkade kohtadega?
- Kuidas hindate ettevõtlusalaste tegevuste käigus omandatud oskusi?
- Kuidas hindate õpilaste ettevõtlikkusega seotud hoiakuid?

KOGEMUSLUGU

Lut Vandervelde on 20 aastat õpetanud Collège Saint-Guibert Gembloux's kutseõppeprogrammi raames müüja eriala. Tema kogemus on viinud õpetamiseetodite radikaalse muutmiseni.

„Just praktiline kogemus viis mind ettevõtluspedagoogika juurde. Minu õpilased vajavad enesekindluse suurendamist palju rohkem kui juhtimislaseid nõuandeid. Aga tavalised tunnid ei võimaldanud mul seda eesmärki saavutada, sest need polnud õpilaste jaoks piisavalt mõtestatud. Nüüd mõtlen iga peatükki alustades, kuidas seda reaalse eluga seostada. Projekt annab suurepärase võimaluse õppimise mõtestamiseks.“

„Palju aastaid oleme korraldanud moevõistlusi heategevusliku telesaate Télévie jaoks, milles osalevad kogu kooli õpetajad ja õpilased, eri õppeastmetelt ja erialadelt. Õpilased lõövad kaasa miniprojektides, nagu näiteks tervislike suupistete pood, mis avatakse peale turu-uuringute läbiviimist. See on hea võimalus tundides õpitut teooriat praktikas rakendada.“

„Me kohandume vastavalt õpilaste vajadustele. Kui neil tekivad probleemid kas otsuse vastuvõtmisel või konfliktide lahendamisel, eelistame lasta neil endal vastutus võtta ja ise sekkuda vaid äärmisel vajadusel. Me hindame kõike vastavalt hindamisskaalale, mis on koostatud just selle projekti põhjal. Tulemused ei ole kõige tähtsamad. Motivatsioon ja hoiak, reeglid, lugupidamine, vastupidavus, täpsus, leidlikkus ... need on mõnikord ägedate vaidluste põhjustajaks, kuid see on kahtlemata kujundav. Ja ma olen märganud, et kui mõni projekt on käimas, on väga vähe puudujaid. See on väga selge märk edukusest!“

„Minu õppetöö annab paremaid tulemusi siis, kui alustan projekti õpilastega koos ning loon nendega sideme. Nad osalevad meeskonnatöö koolituspäeval, mis toimub kooliaasta alguses, sest just siis peab meeskond ühtseks saama, mitte aga juunikuus. Õpilastel on olnud võimalus kohtuda Pairi Daiza juhi Eric Domb'iga. Üks sõnumeid, mis ta õpilastele ütles, oli: „Kui teil on unistus, siis püüdke seda saavutada, uskuge iseendasse!“ Sel hetkel löid nende silmad särava!“

OLULISED KÜSIMUSED

Õppija on võimeline tegutsema ning vastutust võtma, kui tal palutakse tegutseda olukorras, kus ta peab valikuid langetama või kui ta peab keerulises olukorras oma teadmisi ja oskusi rakendades lahendusi leidma. Õppimine muutub iseseisvaks, koostöiseks, reflekteerivaks ja kogemustel põhinevaks.

Ettevõtlik kool viib paradigma muutumisele:

- Ühest küljest muutub õpetaja pigem coach'iks. Ta läheb õpilastega kaasa, aitab neil enesekindlust suurendada, soodustab nende iseseisvust ja koostööd.
- Teisest küljest on õppeprotsess ja jõupingutused suunatud mitmekesisusele ning konkreetse, mõtestatud projekti elluviimisele – tegevused saavad alguse õppijatest ning on seotud reaalse eluga. Selles kontekstis kohandatakse ka hindamist igale konkreetsele projektile eraldi.
- Ettevõtlusõppe pedagoogika abil tajuvad õppijad, et suudavad ümbritsevat maailma mõjutada. Neil on tahtmine õppida ning asju ette võtta. Kuna nad on motiveeritud, siis soovivad nad ellu viia oma keskkonnaga kooskõlas olevaid uuendusi ja muutusi.

3. VAADE

ETTEVÕTLIK HOIAK

Peale erialaste oskuste omandatakse kohapeal toimuvate tegevuste käigus ka ülekantavaid ehk sotsiaalseid oskusi.

Täpsemalt võiks välja tuua kuus: vastutustunne, algatusvõime, loovus, vastupidavus, koostöövalmidus ja enesekindlus, mis on ettevõtlusalase pedagoogika keskpunktis. Need moodustavad üheskoos „ettevõtliku hoiaku“.

Ettevõtlik kool võimaldab õppijatel areneda seeläbi, et nad on oma õppeprotsessis aktiivsed osalejad.

TEIE PRAKTIKAD

Kas õppijates on arenenud vastutustunne? Kas nad on endale kohustused võtnud ja/või mida meeskond või rühm otsustas?

- Kas neil on olnud võimalus algatusvõimet üles näidata?
- Kas nad on arendanud oma võimet teistega suhelda?
- Kas nad suutsid projekti lõpule viia?
- Kas projektis osalemine on positiivselt mõjutanud seda, kuidas õppijad ennast näevad? Kas nad olid oma saavutuste üle uhked?
- Kas nad on kasutanud oma teadmisi ja oskusi ootamatustega toimetulekuks? Kas neil on tekkinud uusi mõtteid või on nad välja pakkunud uusi lahendusi?
- Kas nad on suutnud võimalikest pettumustest midagi õppida?

KOGEMUSLUGU

Baptiste Coppens on Monsi linnas Royal gümnaasiumis koolis usu- ja kõlblusõpetaja. Tema algatatud koolilehe väljaandmine inspireeris õpilasi positiivse energiaga. Õpetajate meeskond aitas noortel enda üle uhkust tunda.

“Õpilaste osalemine kooli ajalehe väljaandmise projektis on seda väärtuslikum, et ta põhineb nüüd meeskonnatööl. Näiteks otsustati „The Rapporteur“i ka müüma hakata ning minna sellega koolist välja, et ajaleht oleks kõigi Monsi linna õpilaste häälekandjaks. Ajalehe majanduslik ellujäämine sõltub ainuüksi meie planeerimisest. Piirangute olemasolu muudab projekti veelgi huvitavamaks. See arendab iseseisvust ja vastutustunnet, kuigi nõuab ka veidi investeeeringuid.”

“Meie ajalehe toimetus koosneb erinevate annetega õpilastest. On neid, kel on häid ideid, kuid kes ei oska seda väga hästi kirja panna. Tänu meeskonnale saame asju koos hästi teha. Selline hariduslik protsess annab selgeid positiivseid tulemusi. Õpilased arendavad oma loovust ning algatusvõimet, kusjuures enamasti peavad nad vaatama, et nende tegevus oleks reeglitega vastavuses. Ajaleht tervikuna ongi nende ideede teostumine.”

„Üks peamisi väljakutseid õpilaste jaoks on mõistmine, et ideed on toredad, aga nende elluviimine on midagi muud! Selle projekti puhul tegutsevad nad reaalse elu olukorras. Nad peavad leidma lahendusi ning tulema toime kriitika ja raskustega. Näiteks peavad nad tegema lisatööd väljaspool oma kursuseid, ilma et nad selle eest muud tasu saaksid kui rahulolu hästi tehtud tööst. Õpilased on väga uhked. Seda on näha viisist, kuidas nad kaasa löövad.”

OLULISED KÜSIMUSED

Ettevõtlik kool ergutab ja arendab kuut ettevõtlikku hoiakut: enesekindlust, loovust, algatusvõimet, koostöövalmidust, vastutustunnet ja vastupidavust; kõik need hoiakud kuuluvad „pehmete oskuste“ alla, mis muudavad tegutsemise tulemuslikumaks.

Need ettevõtlikud hoiakud on õppijatele tulevikus mobiilsuse mõttes olulised, sest võimaldavad neil soovitud eesmärgid saavutada.

Õppijad:

- töötavad ühise eesmärgi nimel;
- arendavad oma võimet uusi kontseptsioone välja mõelda, välja töötada ning ellu viia;
- õpivad oma potentsiaali ja võimeid tundma ja neisse uskuma;
- kasutavad oma teadmisi ja oskuseid, selleks et ootamatustega toime tulla;
- püstitavad endale eesmärgid ja saavutavad neid;
- õpivad pettumustest õppima;
- tunnevad oma saavutuste üle uhkust ning see innustab neid;
- ei anna alla enne, kui on oma eesmärgid saavutanud.

4. VAADE

LOOVUS JA INNOVATSIOON

Loovus on innovatsiooni käivitavaks jõuks. Selle arendamine annab õppijatele võimaluse leida nii individuaalseid kui ka kollektiivseid lahendusi, kohaneda muutustega ning ise enda tulevikku luua.

Kuidas suunata õppijad ja õpetajad suurema loovuse poole?

Ettevõtlikud koolid püüavad oma õppijates arendada loovat mõtlemist ning võimekust.

TEIE PRAKTIKAD

- Millisel viisil lasete õppijatel leida erinevaid viise olukorra või probleemi lahendamiseks?
- Milliseid loomevahendeid või -meetodeid te õppijatele tutvustate?
- Kas õpetajate meeskonnal on olnud võimalus osaleda loovuskoolitusel?
- Kuidas kasutate loovtehnikaid projektide elluviimisel?
- Kuidas on loovtehnikate kasutamine eeliseks projektipõhises pedagoogikas?

KOGEMUSLUGU

Marie-Agnès Boxus on romaani keelte õpetaja Charlemagne'i rakenduskõrgkoolis Verviers'is. Ta õpetab tulevasi õpetajaid ning on loovuslabori projekti koordinaator.

„Koolis oleme avanud loovuslabori. See sai alguse soovist luua tegevuste seeria, mis stimuleeriks tudengite loovust, keskendudes nende lõputöö teemale. Lõppkokkuvõttes on need algatused õppijate tulevases karjääris liikumapanevaks jõuks. Vähehaaval tekib neis enesekindlus ning nad avanevad ja julgevad oma mõtteid välja pakkuda. Meie ühiskond ei vaja ei mõtlemise ega õpetamise meetodite standardiseerimist, pigem vastupidi.“

„Loovuslabor on koolis täiesti unikaalne koht, suur tuba, mis on eri osadeks jaotatud: ajurünnaku kohad, suhtlemisnurk, väga suur laud rühmatöök, palju lauamänge ja sensoorset materjali ... Ja muidugi kõrgtehnoloogilised asjad. See näeb välja nagu täiskasvanutele mõeldud mänguasjade raamatukogu. Tudengid osalevad avastamist, kujutlusvõimet ja lihtsalt loovust soodustavates tegevustes ning ka väikestes konkreetseid teemasid käsitlevates õppemoodulites.“

„Laboris on hoopis teine maailm, seal ei keskenduta aine sisule, vaid sotsiaalsetele oskustele. Veel enam, õppijatele ei panda hindteid, vaid neil palutakse hinnata neile antavaid ülesandeid ja peegeldada oma hoiakuid ning tegevusi. Kuna see on nii erinev tavatundide ajast ja ruumist, võtavad õppijad kohe teise hoiaku, sest nad saavad aru, et seal kehtib teistsugune loogika: igäühe arusaamad ja intelligentsus pannakse proovile ning nende väärtus selgub ruumis, kus tegutsetakse ühiselt ning kus on võimalus refleksiooniks ja ühisloominguks.“

„Projekti kuulub ka õpetajate loovuskoolitus, mis on jagatud praktilisteks ja teoreetilisteks osadeks, mida viivad läbi eksperdid; kohtumised inspireerivate inimestega ning õppekülastused. Meil oli võimalus käia Juras, et kuulda õpetajate algatustest ning spetsialistidest, kes on väga loomingulised – tegevustest, mida praegu Belgia prantsuskeelses osas taaselustatakse. Selline loominguliste kogemuste kiire levitamine viib pulbitsevate ideedeni!“

OLULISED KÜSIMUSED

Igasuguse arengu (ka majandusliku) aluseks on loovus. Pidevalt muutuv maailmas tuleb õppijate loovuse arendamiseks võimaldada neil kui tulevastel täiskasvanutel avastada individuaalseid ja kollektiivseid lahendusi, selleks et nad harjuksid pidevalt esilekerkivate väljakutsetega tegelema.

Just sellepärast on ettevõtlikus koolis aukohal õppijates loova mõtlemise ja loomepotentsiaali arendamine. Need omadused ei ole tingimata kaasasündinud. Neid tuleb arendada ja stimuleerida. Õpetajad saavad kaasa aidata selleks, et arendataks selliseid oskusi ja hoiakuid, mis kombineerivad loovust, kriitilist mõtlemist, vastupidavust, väljakutsete esitamist, kujutlusvõimet, leidlikkust jne.

Ettevõtlikel koolidel on visioon sellest, kuidas nende õpilastest saavad loovad täiskasvanud, aga ka sellest, kuidas nende õpetajad õpilasi julgustavad ning annavad neile kasuliku väljaõppe ja vahendid.

5. VAADE

DIGIMAAILM

Kas need on lihtsalt vidinad või päris õppevahendid? Mood või õpetamismeetodite areng?

Üks on kindel: kool, mis küsib „kuidas õppida?“ asub kindlasti teele digimaailma suunas.

Igal pool on palju huvitavaid kogemusi. Näiteks multimeedia integreerimine tavaõppesse nõuab arusaamist erinevatest dimensioonidest, praktikatest, tehnikatest ning eetilistest küsimustest.

Lisaks sisalduvad nendes tehnoloogiates võimalused tulevaste ettevõtjate jaoks.

TEIE PRAKTIKAD

- Millised ressursid on teie koolis õpetajate käsutuses, kes soovivad oma õppetöös digitaalset ja multimeediat kasutada?
- Millised on näited nende tööriistade kasutamisest teie koolis?
- Kas mõningaid õppemeetodeid on muudetud, selleks et saaks kasutada multimeediat, digivahendeid ja/või sotsiaalvõrgustikke?
- Kui suur on ajalises mõttes digi- või multimeedia meetodite kasutamise osakaal teie õpetamismeetodites?
- Mil määral ühendate oma tavalisi tegevusi uute digitaalsete võimalustega?
- Kas leiate aega selleks, et õppijatele efektiivseid meetodeid tutvustada?
- Kas leiate aega selleks, et rõhutada digitaalse ja multimeedia eetilise ja teadliku kasutamise tähtsust?
- Kas juhite piisavalt oma õpilaste tähelepanu uute tehnoloogiate arenguga seotud ettevõtlusperspektiividele?

KOGEMUSLUGU

ENCB on üks viiest Vinci rakenduskõrgkooli kolledžist. Asukohaks on Louvain-la-Neuve ning tegevusalaks tulevaste haridustöötajate õpetamine. Kooli direktor Jean-Paul Guyaux viis kooli digimaailma ja multimeedia radadele.

„Oleme alustanud väga suurt projekti. Projekt ENCBW Digital põhineb kolmel teljel: kooli õppevahendid, õpetajate koolitus ning digipedagoogika labori loomine. Investeering ei ole jagatud pika aja peale, otsustasime kulutada märkimisväärse osa eelarvest interaktiivsete valgete tahvlite, tahvelarvutite ja videoprojektorite ostmisele. See on sidususe küsimus. Kui me soovime tõelist haridusalast projekti, siis tuleb sellega tõsiselt tegeleda ning õpetajate käsutuses peaks olema vajalik varustus, ilma et nad peaksid selle hankimise nimel „võtlemä““

„Kuna meie kool õpetab tulevasi haridustöötajaid, on meie kohuseks olla kogu aeg kursis pedagoogiliste arengutega ning püüda leida vastust küsimusele „kuidas me õpime?“. See on digitaalse õpetamise labori eesmärk: kasutades analüüsitabelit, mis on koostatud koolide kogemuste põhjal, võtame aega selleks, et analüüsida, kas digivahendite kasutamine aitab paremini õppida. Moodustasime umbes kümneliikmelise meeskonna, kuhu kuuluvad kooli õpetajad ning Marcel Lebrun, kes on UCL-i haridusteaduste ekspert. Tulevikus soovime oma eksperimendi tulemusi levitada.“

„Õpetajatele koolituste korraldamine oli suureks väljakutseks, mida alustasime nii sise- kui ka väliskoolitajate abil. Tahtsime digivahendite kasutamises vältida lõhestumist „poolt“ ja „vastu“. Ei ole tingimata vaja olla veendunud pooldaja. Vaja on ka kriitilisi vaateid. Kuigi mul ei ole veel piisavalt andmeid, et põhjalikke järeldusi teha, olen juba näinud, et küllalt suur hulk õpetajaid naudivad enda käsutuses olevate tööriistadega katsetamist. Ja see on väga julgustav!“

OLULISED KÜSIMUSED

Haridusvaldkonna trendide ja arengute vaatlejad juhivad tähelepanu sellele, kui oluline on järgmise paari aasta jooksul integreerida õpetajate koolitusse ja täiendõppesse ka infotehnoloogia ja kommunikatsiooni efektiivne kasutamine. Õpetajad peavad saama teadlikumaks digivahendite tohutust potentsiaalset innovatsioonis ja ettevõtluses.

Multimeedia ja digitehnoloogia vahendite integreerimine tähendab paljude infoallikate kasutamist, selleks, et hariduses kasutatavaid meetodeid, sisu ja vahendeid varieerida. Selleks on vaja, et koolil oleksid vajalikud vahendid ja juhtkonnal oleks soov sellega tegeleda.

Õpetajate jaoks tähendab see olemasolevate tööriistade kasutama õppimist ning selle oskuse õpilastele edasiandmist, aga ka teadlikkuse suurendamist nende uute tööriistadega kaasnevatest probleemidest ja nüanssidest, nagu näiteks privaatsuse, eetika, tervisekaitse ja konfidentsiaalsuse küsimused. Selline integreerimine viib ühtlasi põhjaliku reflekteerimiseni õppimisviiside üle. Lõppeesmärgiks on see, et õppijad hakkaksid digivahendeid vastutustundlikult ja asjatundlikult kasutama.

6. VAADE

JÄTKUSUUTLIK ARENG

Iga algatusega kaasnevad keskkonnateemalised valikud ja sotsiaalsed küsimused ning majanduslikud valikud. Otsus tegutseda jätkusuutlikult on väärtuslik võimalus, kuid tegelikult on see möödapääsmatu.

Ükskõik, kas õpetatakse geograafiat, filosoofiat, majandust või ajalugu, on võimalikud erinevad lähenemised: eetilised, normatiivsed, finantsilised ... Teadlikkus nendest võimalustest on juba esimene samm vastutustundlike otsuste tegemise teel.

TEIE PRAKTIKAD

- Kuidas defineerite säästlikku arengut?
- Kuidas kajastub säästlik areng hariduses ja ettevõtlusõppe metoodikas?
- Kuidas peaks õpetaja õppijaid keskkonnavalastel ja sotsiaalsetel teemadel harima?
- Kuidas kajastuvad keskkonnavalased ja sotsiaalsed teemad nendes juhistes, mida õpilastele projekti käigus antakse?
- Kas käsitlete ka selliseid mõisteid nagu majandushäired, ringmajandus, jagamismajandus jne?

KOGEMUSLUGU

Jean-Charles Collin on majandusteadlane, kes õpetab bakalaureuseastme üliõpilasi „Jätkusuutliku arengu ja rahvusvahelise koostöö nõuniku“ erialal Namuri provintsi kõrgkoolis. Tema lähenemisiivi iseloomustavad kaks mõistet: relativism ja osadeks lahti võtmine.

„Jätkusuutlik areng on väga kompleksne küsimus, sest me võime tegutseda mitmel eri tasandil: eetika ja seadused, aga ka majandus: saame muuta investeeringud ratsionaalseks, elujõuliseks ning huvitavaks nii meie enda, looduse kui ühiskonna vaatenurgast. Mulle isiklikult ei meeldi fatalistlik suhtumine keskkonnaalastesse ja sotsiaalsetesse küsimustesse. Need ei ole „reaalne mure“, vaid võimalus. Minu üliõpilastel on võimalus avastada, et jätkusuutlik areng võib olla majanduse kasvutegur.

„Niipea kui projekt ellu viiakse, on sellel sotsiaalsed ja keskkonnaalased mõjud. Tuleb olla teadlik selle vältimatust ja laialdasest iseloomust, mitte aga käsitleda neid aspekte kui „eraldiseisvaid“ teemasid, mida saab kontrollida.“

„Teisel aastal osalevad kõik tudengid õpilasfirma projektis, mis on suurepärase viisi relativismi õppimiseks. Nende projektide keskmes on jätkusuutlik areng. Näiteks on tudengil projekt tööstusökoloogiast, mille käigus ta kaalub välismõjude ümberhindamist. Teised keskenduvad lühikestele tootmisahelatele. Oluline on see, et nemad on aktiivsed osalejad. Lahendus peab tulema neilt.“

„Nagu enamik elanikkonnast, on ka meie esimese aasta üliõpilastel sageli dogmaatiline seisukoht säästliku arengu küsimuses – on hea ja halb. Nad ootavad, et üks lahendus päästaks maailma. Kuid koolil ei ole selliseid lahendusi. Järk-järgult liiguvad noored sellise dualistliku visiooni juurest arvamuste paljususeni. Nad mõistavad, et vastus saab olla kompleksne. Ja õpivad iga võimaluse puhul nägema nii selle eeliseid kui ka puudusi.“

OLULISED KÜSIMUSED

Keskkonnakaitse ning inimarengu vahel kooskõla leidmine on tänapäeva ühiskonnas väga oluline väljakutse. See probleem hõlmab poliitilisi ja teaduslikke tegureid. Kuid see on ka võimalus, mida ära kasutada, eriti haridussüsteemis.

Säästliku arengu ning sellega kaasnevate väljakutsete integreerimine pedagoogilise refleksiooni protsessi on üks samm vastutustundlikumate valikute suunas. See refleksioon on paratamatu ja laialdane. Säästlikku arengut pooldav lähenemine avab iga tegevuse puhul selle katkematud sidemed majanduse, keskkonna, sotsiaal- ja eetika valdkonnaga.

Ettevõtlussuundade arendamise ja elluviimise käigus julgustavad kõik õpetajad õppijaid arvestama oma projekti sotsiaalset ja keskkondlikku mõõdet ning ka lühikese tootmisahela ja ringmajanduse võimalusi. Selline eesmärk võimaldab kujundada vastutustundlikku visiooni ettevõtlusest.

7. VAADE

MAAILMA MÕISTMINE

Töötus, põgenikud, määramatus, kriis, deflatsioon ...

Taasindustrialiseerimine, solidaarne majandus, üldine riiklik õnn, uued töökohad ...

Õppijad peaksid olema võimelised meie muutuvas maailmas tegutsema.

Kuidas muudab haridus neid avatumaks, nii et nad saavad võtta seisukoha, omades selget arusaama ümbritsevast maailmast?

TEIE PRAKTIKAD

- Kas kool näeb ette ja soodustab võimalusi globaliseerumise ja selle mõjude käsitlemiseks?
- Kas kool kutsub külla erinevate arvamustega eksperte ning võimaldab läheneda asjadele erinevatest vaatenurkadest?
- Kuidas õpetajad oma tundides avatud lähenemist soodustavad? Kuidas saavad õppijad teadlikuks maailmas toimuvast?
- Kas teadvustatakse naiste kohta ühiskonnas üldiselt ja konkreetsemalt majanduses?
- Kas kool suhtub ettevaatlikult noorte õppijate „normaalsesse“ digikasutusse?
- Kas tundides arutatakse regionaalpoliitika olulisi majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaprobleeme? Kuidas on lugu Euroopa teemadega?
- Kas teie kohaliku omavalitsuse peamised majanduslikud valikud (näiteks loomemajandus, digimajandus või ringmajandus) on teie poolt tundides toodavate näidete allikaks?
- Kas reisimist peetakse üheks maailma avamise võimaluseks? Näiteks, kas korraldatakse külastusi muljetavaldavatesse või eriti innovatiivsetesse kohtadesse, selleks et näha teisi sotsiaalse korralduse viise?

KOGEMUSLUGU

Benoit Dujardin on Henallux'i kõrgkooli majandus- ja sotsiaalteaduskonna juhataja. Tema osakonnas Cllemeyn d'Arlon'is on 500 üliõpilast, kes õpivad raamatupidamist, sekretäritööd ja elektromehaanika assistendi ametit.

„Maailm on pidevalt arenev. Globaliseerumine, uus tööstusrevolutsioon Oleks eksitav uskuda, et täna omandatud teadmised kestavad kuni pensionini. Seetõttu peame aitama noortel inimestel mõista, et nad peavad pidevalt arenema ja kohanduma. See tähendab, et neile tuleb anda oskus vaadata uudiseid kriitilise pilguga, olla kursis uute trendidega ning saada aru ümbritsevast keskkonnast.”

„Meie üliõpilastel on võimalus osaleda paljudel suurtel konverentsidel. Meie kool kutsub külla majandusspetsialiste nagu Etienne de Callataÿ või Roland Gillet. Sellised kohtumised võimaldavad õpilastel paremat ülevaadet saada. Hiljutine Roland Gillet esinemine oli teemal “Kriis ja solidaarsus Euroopas: julgelt ja optimistlikult tuleviku suunas.” Tema sõnum oli positiivne ja realistlik, kui ta rääkis hea huumorimeelega ettevõtlike probleemidest meie ühiskonnas.”

“Me koolitame tulevaseid professionaale. Siiski ei piisa ametioskuse omandamiseks pelgalt asjade äraõppimisest või tehniliste oskuste omandamisest! Vaja läheb palju enam - hoiakuid, kavatsusi ja entusiasmi. Isegi kui ma ei kuulu nende hulka, kes arvavad, et kool peab kõik ära tegema, usun, et meil on oma tähtis roll noorte inimeste kaasamisel.”

“Kuna maailmale avatus kuulub meil õpetatavate oskuste hulka, oleme mitmesse ainesse tasapisi integreerinud “keskkonna mõistmise” teema. See saab alguse keskkonna analüüsi tegemisest kolmanda aasta praktikaks valmistumise käigus ning hõlmab ka maksuteemalist kursust, kus tudengid vaatlevad kriitiliselt mõnede meetmete kasutuselevõtu põhjuseid, kirjutavad aktuaalsetel teemadel uurimistöid. Ka keeletundides tegeletakse näiteks ärietika küsimustega.”

OLULISED KÜSIMUSED

Ettevõtliku kooli eesmärgiks on võimaldada õpilastel avastada ümbritsevat maailma, luues eri valdkondade vahel seoseid, ning kujundada kriitilist mõtlemist. Tõepoolest ei piisa oma erialal eduka karjääri tegemiseks teadmiste või tehniliste oskuste omandamisest, seda enam et need pidevalt muutuvad. Erialal edu saavutamiseks on vaja ka kohanemisvõimet ning muutusteks valmisolekut.

Nende oskuste arendamiseks tutvustab ettevõtlik kool õppijatele meie maailma pidevalt arenevaid mõõtmeid. Näiteks - kutsudes esinema kaasaegseid mõtlejaid, annab kool õpilastele, ilma lihtsustamiste või liialdusteta võtme mõistmaks maailma globaliseeruvat arengut.

Vaadeldes maailma tervikuna, peab ettevõtlik kool oma õppijaid tuleviku muutuste elluvijateks ning valmistab neid selleks rolliks ette.

8. VAADE

TEERAJAD JA TÖÖALANE LIIKUVUS

Selleks, et õppijad ise oma karjääri kujundama hakkaksid, tuleb neid selleks varakult innustada.

Neile tuleb pakkuda võimalust tutvuda erinevate elukutsetega ja karjäärivõimalustega, et tekiks läbimõeldud ja realistlik plaan.

Oluline on muuta refleksioon individuaalseks, et iga õppija muutuks teadlikuks oma tugevustest ja püüdlustest.

TEIE PRAKTIKAD

- Kuidas suunate õppijad esitama küsimusi tulevaste töövalikute kohta?
- Kelle poolt ja millistes tingimustes käsitletakse õppijatega tulevase erialase karjääri teemat?
- Kas kutsute väljastpoolt kooli inimesi oma kogemusi jagama või isiklikest erialastest edulugudest rääkima?
- Kas kasutate näiteid tuues ka oma asutuse vilistlaste lugusid erinevates erialastes situatsioonides? Kas kaasate ka lapsevanemaid?
- Kuidas suunatakse õppijaid informatsiooni hankima ning kuidas neid toetatakse tulevase hariduse ja erialase karjääri kujundamisel?

KOGEMUSLUGU

Olaf Mertens on Champion'i Institut de la Providence'i direktor. Selles üldhariduskoolis alustatakse tuleviku valikute üle arutlemist juba esimesel aastal, arendades iga õpilase andeid ja püüdlusi.

„Meie õpilased alustavad refleksiooniga varakult. Esimesest aastast alates keskendume nendega koos õppimisviisidele. Selle juures on abiks kooli sotsiaalpedagoog, kes on kvalifitseeritud ja omab väljaõpet neurokognitiivse lähenemise alal. Ennast paremini tundma õppides suureneb õpilaste akadeemiline võimekus ning üsna pea ka oma tugevuste refleksioon ja orienteeritus õppimisele. Viimasel õppeaastal lähevad nad sellega sügavuti. Ühepäevase koolituse jooksul õpivad nad oma sisemisi mehhanisme ära tundma ning stressiga paremini toime tulema.“

Viimase paari aasta jooksul on Namuri piirkonna erakoolide konsortsiumis alanud liikumine, mille käigus hinnatakse igat tüüpi, nii üldhariduse kui kutsehariduse ja -koolituse, õppeprogramme. Lisaks kõiki neid programme sisaldava brošüüri väljatöötamisele on koolijuhid ühendanud jõud selleks, et igal aastal korraldada kõigi Naimuris kutsehariduse ja -koolitusega tegelevate koolide esitlusi lapsevanematele ja õpilastele. Eesmärgiks on aidata neil õiget karjäärivalikut teha ning saada üle üldhariduskoolist lahkumise raskustest.“

„Tulevikus alustame sarjaga „Teekond kire poole.“ Kord kuus kohtuvad õpilased lõunapausi ajal inimesega, kellel on olnud tore karjäär ning kes on peaaegu oma erialast karjääri lõpetamas. Mõte on selles, et karjääri vaadeldakse kui kirge ja et see, et sa midagi õpid, ei tähenda et sa sellel alal elu lõpuni töötad.“

„Me korraldame ka õhtuseid karjääriinfo üritusi, kus igal õpilasel on võimalus osaleda töökohti tutvustavates töötubades. Kutsume nii endisi õpilasi, kes nüüd ülikoolis õpivad, kui ka professionaale. Selline formaat võimaldab meie õpilastel saada aru, mida nende valitud eriala endast tegelikult kujutab. Mõnikord on see üllatav ja silmiavav. See annab head mõtteainet.“

OLULISED KÜSIMUSED

Mida varem õppijad oma tuleviku peale mõtlema hakkavad, seda paremini on nad valmis valikuid tegema. Ja tõenäoliselt saab see olema „teadlikum otsus,“ mis arvestab nii nende tegelikke soovide kui andeid. Siis on neil võimalik vaadelda oma tööelu kui oma kire realiseerumist ning sellele kogu südamest pühenduda.

Haridusmaailma ülesanne on võimaldada õppijail panna oma karjäärile alus informeeritult ja vastutustundlikult. Samas ka ambitsioonikalt ja loominguiliselt.

Kuidas? Esiteks tuleb neid toetada individuaalse töö juures, mis aitab neil ennast paremini tundma õppida. Seejärel pakkuda võimalusi avastada konkreetseid erialad ning tööalased võimalused, ilma tabudeta. Edulugude ja kogemustlugude kuulamine on võimalus saada ettekujutus tööelu reaalsusest.

Kooli karjäärivalikuid avav protsess peab kogu aeg kaasama nii vanemaid kui ka kooliperet. Peale vanemate on potentsiaalsed kooliprojektides osalejad ka endised õpilased ja kooli naabruskonnas asuvad huvirühmad.

9. VAADE

ETTEVÕTLUSALANE TEADLIKKUS

Õpilaste ettevõtlikkuse arendamiseks on mitmeid tegevusi, kuid nende põhimõtted on samad.

Ühest küljest tähendab see kohtumiste korraldamist ettevõtjatega (kõige laiemas tähenduses) kui inimestega, kes kunagi on langetanud otsuse alustada oma äri. Nende lugude ja kogemuse ning tõekspidamiste kuulamine mõjub kahtlemata mõttemaailma avardavalt ning annab ainekst isiklikeks mõtisklusteks.

Teisest küljest tähendab see projektide korraldamist, mis mõnikord toimuvad märguliselt ja kujuteldavalt, mõnikord konkreetsetl ja vägagi tõsiselt.

TEIE PRAKTIKAD

- Milliseid algatusi kasutate õpilaste ettevõtlusvaimu arendamiseks?
- Kas pakute õppijatele aasta jooksul erinevaid võimalusi kogemuste saamiseks?
- Kas õpilased saavad oma ettevõtlikkust väljendada, tegeledes konkreetsete ideedega, mis on välja pakutud selle eriala esindajate poolt?
- Milliseid tööriistu te kasutate?
- Milliseid partnerlussuhteid ettevõtlusega seotud organisatsioonidega te vajate?
- Kas soovite ettevõtjaid oma tundides kasutada? Et nad oma kogemustest räägiksid? Et nad pakuksid välja konkreetseid tegevusi?
- Kui oluliseks peate erinevate kogemuslugude jagamist koolis? Mil viisil neid teie koolis jagatakse ja kuidas seda veel teha saaks?

KOGEMUSLUGU

Claude Vanguestine on bakalaureuseastme turundusõppe koordinaator. Ta õpetab müügitehnikaid ja projektijuhtimist Liege'i kõrgkoolis.

„Me tahame, et meie tudengid puutuksid tegeliku ärimaailmaga kokku erinevates olulistes etappides. Eesmärgiks on loomulikult stimuleerida ettevõtlikkust, kuid ka arendada kriitilist meelt. Näiteks õpilasfirma projekti algusest alates, esimese aasta teisel semestril, esitlevad tudengid oma ideid umbes viieteistkümnelle ärimaailmas tegutsevale inimesele ning saavad neilt kasulikku tagasisidet.“

„Teine oluline verstapost: igal aastal oktoobris osalevad teise aasta tudengid ettevõtlusnädala üritustel. „Ettevõtlusnädal“ on nende jaoks olulise tähtsusega. Loengute asemel toimuvad ettevõtluse ja meeskonnatöö alased seminarid. Kaasatud on tehnika- või juhtimisalaste ainete õppejõud ning ka palju ettevõtjaid. Me ootame neilt enamat kui lihtsalt ühetunnist oma kogemusest rääkimist. Me soovime, et nad osaleksid projektide hindamises või meeskonnatöö tegevustes.“

„Oma sõnumi esitamine on tore. Aga see, mida õppijad ootavad, on tagasiside selles valdkonnas tegutsejatel. See mõjub väga motiveerivalt. Nende jaoks on väljastpoolt tulev kriitika konstruktiivsem, kui see, mida nad oma õpetajatelt saavad.“

„Ettevõtte suurus või reputatsioon ei ole esinejate kutsumisel määrava tähtsusega. Mõned on meie endised õppijad. Nad võivad töötada ka väljaspool ärivaldkonda. Oluline on kutsuda inimesi, kes innustavad ettevõtlikkusele, rääkides kuidas nad ise julgesid oma äri püsti panna ning milliste raskustega silmitsi seisid. Õppijad eelistavad teoreetilistele loengutele praktilisi ettekandeid ja kogemuslugusid.“

OLULISED KÜSIMUSED

Oma kogemus ning teiste kogemuste kuulamine on kaks peamist vahendit ettevõtlikkuse arendamiseks. Õppijad õpivad selle protsessi käigus igal sammul, sest neile pakutakse kogemuste jagamise võimalusi, kohtumisi ning konkreetseid tegevusi klassiruumis, selleks et nad saaksid õppida katsetamise käigus.

Ettevõtlus tähendab eelkõige „ette võtmist“. Seda tuleks mõista kõige laiemas tähenduses. Sest ka olemasoleva struktuuri sees millegi ette võtmine, projektide ellu viimine on ettevõtmine. Seda nimetatakse siseettevõtluseks.

Ettevõtlik kool kasutab mitmeid erinevaid vahendeid ja tegevusi, mis on suunatud ettevõtlikkusalase teadlikkuse tõstmisele ning partnerite võrgustiku laiendamisele.

10. VAADE

TEADMISED JA OSKUSED

Ettevõtlusega tegelemise soovi tekitamine on omaette eesmärk, see toob kasu ühiskonnale tervikuna.

Oma energia ja tahte rakendamine uutes tegevustes nõuab firma loomise ja juhtimisalaste teadmiste kasutamist.

Selleks, et ettevõtlusega tegelemise soov muutuks jätkusuutlikuks ja tugevaks, on oluline et koolitus toetaks mitmekülgset ettevõtlusega tegelemisega alustamist.

TEIE PRAKTIKAD

- Millistes ainetes saaks teie arvates kasutada näidete toomisel idufirmasid?
- Milliseid teie kursustel kasutatavatest vahenditest ja meetoditest, mis ei ole ettevõtlusega seotud, saaks üle kanda firma juhtimisse?
- Millistes tundides juba käsitletakse idufirmadega seotud kontseptsioone?
- Millised õpetamismeetodid võimaldavad õppijatel tundides minna kaugemale tavalistest oskuste omandamisest?
- Kuidas tagate selle, et juhtimisküsimustega tegelevates ainetes kõlaks ettevõtlust pooldav kõne, ilma et moonutataks kõnealuse teema tehnilisi küsimusi?
- Mis on teie ärijuhtimise ja/või äri alustamise teemaliste tundide eesmärgid? Kas neis kajastuvad ka muud aspektid peale erialaste oskuste arendamise?
- Kuidas käsitlete ettevõtluse keerukust oma kõnes? Kuidas tegelete vastuoluliste küsimustega, mis regulaarselt uudistes kajastamist leiavad?

KOGEMUSLUGU

Antoni Fasullo on ettevõtte juhtimise, turunduse ja humanitaarteaduste lektor Hainaut-Condorcet' kõrgkoolis. Tema meelest on ettevõtlus ja inimese areng lahutamatu seotud.

„Meie tudengid on juba pikka aega uurinud uuenduslike ja originaalsete majandusmudelite ja finantsplaanide koostamist. Nad on pidevalt konkurssidel auhinnaliste kohtadele tulnud. Kuid ükskord tekkis olukord, kus õppijad jätsid väga paljutöotava projekti pooleli. Mul tekkis küsimus: miks nad sellega lõpuni ei läinud? Meil oli ilmselt midagi kahe silma vahele jäänud. Seda analüüsid joudsin coach'amise teemani, sest ettevõtlus on tihedalt seotud mitme valdkonnaga: isiklik, majanduslik, meeskonnatöö... Nüüd saavad minu üliõpilased ettevõtlusalast koolitust ning oma loengutes käsitlevad ka enesearengu teemat.“

„Tee idee sünnist toote valmimiseni võib olla pikk. Parem on olla väga hea ettevõtja, kellel on mitte väga suurepärase projekt, kui vastupidi. Täna päeval on minu eesmärk mitte koolitada tulevasi ettevõtjaid, vaid inimesi, kelles on ettevõtlikkust, vastupidavust, meeskonnatöövaimu ning algatusvõimet, enesekindlust... On oluline, et õppijad suudaksid projekti elluviimise käigus oma potentsiaali täielikult ära kasutada.“

„Turunduse ja ettevõtluse kursustel on õppijatel vaja oma idee alusel äriplaan koostada. Nad teevad rühmatööd oma äriplaanide arendamisel. See tähendab reeglites ja väärtustes kokku leppimist, ühise visiooni loomist ... Kõike seda saab üle kanda firmadesse, kus mitte alati ei valitse tõeline meeskonnavaim.“

„Ühe pilootprojekti raames tegin tehniliste erialade õpetajatele loovuskoolitust. See oli võimas! See oli esimene samm ettevõtlikkuse integreerimiseks õppekavasse. See on kooli arengu seisukohalt väga oluline: tehnilised ained ning ärimaailm tuleb omavahel tihedamalt seostada.“

OLULISED KÜSIMUSED

Paljud õppeained võimaldavad omandada teadmisi firma loomise ja juhtimise eri aspektidest: ettevõtlusalase sõnavara mõistmisest selle meisterliku kasutamiseni; ärimudelite koostamisest, finantseerimisest, projekti planeerimise vahenditest ja ärimudeli tahvlist kuni turundusstrateegiateni ...

Et õppimine oleks õppija jaoks tulemuslikum, nii erialaselt kui ka eneseteostuslikus plaanis, on oluline arendada ja stimuleerida erinevaid ettevõtlikke hoiakuid vastavates kontekstides ning kasutada sobivat pedagoogikat. Samuti on oluline arvestada neid aspekte hindamise puhul.

Sel viisil töötades julgustab ettevõtlik kool noori inimesi ettevõtlikke tegevusi praktiseerima, samas ergutades neid uusi perspektiive nägema. See soodustab ettevõtlusalaste teadmiste ja oskuste jätkusuutlikku integreerimist. Teadlikkuse ja praktika abil hakkavad mõned õppijad kaaluma ettevõtlust kui eneseteostust võimaldavat projekti oma eluks.

11. VAADE

ETTEVÕTLUSTALENDID

Ettevõtlikkuse arendamine on igapäevane ülesanne: õpetajad ja juhtkond peavad pühenduma õppijate seas ettevõtluspsikuga õpilaste märkamisele ja nende ande arendamisele ning tunnustama nende õigust selles suunas tegutseda.

Paljudel õppijatel avaldub õpingute käigus valmidus ettevõtluseks ning algatusteks, kas lühikeses või pikemas perspektiivis.

Need õppijad hakkavad otsima projektivõimalusi ning nad vajavad toetust.

TEIE PRAKTIKAD

- Kuidas loote võrgustiku oma asutuse sees algatuste arendamiseks? Milliseid algatusi soodustate?
- Kuidas tegelete õppijaga, kes soovib mingit projekti alustada? Kas pakute välja kontakte, võimalusi tema projektiga seotud tegevusteks ...?
- Kas teil on õpilaste projektide toetamiseks tugistruktuur või kontaktisik?
- Mida teete, kui avastate, et õppija on vastuvõtlik ettevõtlikule lähenemisele? Kas pakute tema profiilile vastavaid tegevusi? Milliseid?
- Kuidas toetate õppijat, kes soovib omaenda projekti ellu viia, et teha midagi õppeasutusest väljaspool? Milliseid toetavaid tegevusi või õppetöös kohandatud tegevusi talle pakute?
- Kuidas soodustate andekate kaasamist ettevõtlusprojekti arendamisse?

KOGEMUSLUGU

Catherine Van de Wouver õpetab turundust Ephec'is (Brüsseli ülikooli alla kuuluv ärivaldkonna kolledž). Louvain-la-Neuve'i üliõpilaslinnakus asuvas kõrgkoolis õpib umbes 1500 üliõpilast kolmel õppesuunal: raamatupidamine, turundus ja arvutitehnoloogia.

„Ephec'is on alati püütud olla tihedalt seotud tegeliku eluga. Seepärast oleme kõikidesse (nii majanduse kui ka tehnika) õppeprogrammidesse juba esimesest aastast alates viinud sisse ettevõtlusega seotud moodulid. Mitmekesiseid vahendeid kasutades püüame välja selgitada ettevõtlustalente ning neile tegevusi välja pakkuda. Püüame olla võimalikult järjepidevad: mõned projektid, mis said alguse esimesel õppeaastal, võetakse uuesti käsile kolmandal aastal, et nad lõpule viia, ning nendega võib sügavuti tegeleda tööpraktika ajal, selle asemel et lihtsalt praktika ära teha.“

„Mõned õppijad töötavad mitu kuud koostöös oma valitud Valloonia väikese või keskmise suurusega ettevõttega. Nende eesmärgiks on mõelda välja uus toode ettevõtte poolt pakutud teemal, mis on seotud trendide või aktuaalsete probleemidega. Reaalse projekti, mitte simulatsiooniga töötamine haarab tudengeid rohkem kaasa. Nad tunnevad, et neil on firma ees kohustus ning nad viivad projekti lõpule. See suurendab meeskonnavaimu ning soodustab initsiatiivi võtmist. Paljudel tekib koguni soov luua tulevikus oma firma.“

„Oleme loonud ettevõtluse rakukese, kuhu kuulub kuus eri ainet õpetajat. Meie eesmärgiks oli struktureerida, kuid eelkõige muuta meie ettevõtlusalane tegevus koolis ja kooliväliselt nähtavaks. Õppijad teavad, et selline rakuke eksisteerib ning et sealt saab nõu ja juhatust oma tegevuse alustamiseks. Mõju on märgatav: üha rohkem õppijaid soovib oma praktikat projektina sooritada. Selle rakukese olemasolu mõjub väga stimuleerivalt.“

„Meie direktor soovib tungivalt õpetajate meeskonnal koolitustel osaleda. Näiteks juba enne meie koostööd AEI-ga toimusid meil loovuskoolitused. Seejärel toimub tehnikate jagamine: koolituse läbi teinud õpetajad annavad oma teadmised edasi uutele õpetajatele. Praegu tunneme, et oleme paremini valmis tegelema nende õppijatega, kellel napib ideid või kes arvavad, et nad ei ole loominguks. Tänu eri tehnikatele suudame nende loominguksust stimuleerida.“

OLULISED KÜSIMUSED

Selleks, et viia ettevõtlikkus õppijate mõttemaailma loomulikul viisil, tuleb sellega õppekavas alustada võimalikult vara ning mitmekesiselt.

Õpetajatel on oluline roll ettevõtlustalente ning motiveerituse avastamisel. Nad õpetavad ning annavad endast kõik, et õppijaid teavitada, stimuleerida ja julgustada ning teha seda isikliku lähenemise kaudu, tuginedes igäihe potentsiaali arendamisele. Nad tagavad selle, et kõik õppijad saavad juhendamist ja nõuandeid.

Ettevõtlikkuse arendamiseks on väga oluline soodsate tingimuste loomine. Just seepärast peab õppeasutuse sees loodud raamistik võimaldama avastada ettevõtlustalente ning pakkuda üliõpilastele vajalikku tuge.

12. VAADE

ÕPPIJATEST ETTEVÕTJAD

Lisaks tegevustele, mis tõenäoliselt arendavad ettevõtlikkust kogu õppeprotsessi vältel, võib info tegevuse loomise kohta anda osadele tudengitele soovi alustada seiklust kiiresti ja päriselt.

Kuidas tegutseda? Kuidas neid juhendada? Kuidas teha seda õigesti, arvestades kahte erinevat prioriteeti – akadeemiline edukus ja varane tööelu algus – mis võivad siis omavahel vastuollu minna? Koolil ei pruugi olla täielikke ja ajakohaseid vastuseid kõigile küsimustele, mida õppijad päris äri loomise kohta küsida võivad.

Valloonas (nagu ka Eestis) on palju organisatsioone, mis annavad nõu projektide läbiviijatele, kes soovivad ettevõtlusega tegeleda. Need tugistruktuurid on väärtuslik täiendus kooli ettevõtlusalasele lähenemisele. Õppijate jaoks on julgustav teadmine, et selline tugi on olemas.

TEIE PRAKTIKAD

- Kuidas annate õpilastele põhjalikku teavet tulevastele ettevõtjatele pakutavate toetuse ja tugiteenuste kohta?
- Kas teie asutusel on tööl ettevõtlusalane kontaktisik, kes tudengitest ettevõtjaid teavitab ja juhendab?
- Kas asutusel on selged sidemed huvigruppidega, kes tuge pakuvad?
- Kas pakute päris ettevõtte loomise projekti analüüsiga tegelevatele õppijatele õppevahendeid ja võimalusi?
- Kuidas viite kokku päris projektidega tegelevad tudengid ja tuge pakuvad organisatsioonid või inimesed?
- Kas teil on kindel viis kuidas tihendada sidemeid taotlejate ning potentsiaalsete ettevõtjatest juhendajate vahel? Kas olete kursis tuutorluse või mentorluse teenuste pakujatega?
- Kas hindate või arvestate akadeemiliselt ka äri loomiseks tehtavat tööd? Kas see on nii igasuguste loovate tegevustega? Kuidas see toimub ühisprojektide korral?

KOGEMUSLUGU

Barbara Lefevre on majanduse ja juhtimise dotsent Hainaut-Condorcet' kõrgkoolis. Tema soov üliõpilastesse ettevõtlikkust süstida sai alguse tudengipõlvest.

„Ülikoolis tekkis mul esimene kokkupuude ettevõtlusega olümpiaadidel osaledes. Just seepärast julgustan täna kõiki tudengeid, kes tahavad oma firmat luua, alustama seda protsessi juba enne kooli lõpetamist. Ma käin tundides, sageli koos endiste õppijatega, ja räägin oma kogemustest. Ma räägin neile oma kunagisest projektist teha pudeliavajaga õllekandik. See ajab nad naerma. Ja mis kõige olulisem, nad saavad aru, et projekt võib alguse saada ka „rumalast“ ideest. Meie tudengid reageerivad entusiastlikult.“

„Viimase aasta tudengitel on võimalus pühenduda 15-nädalase praktika ajal oma projekti käivitamisele, mille jooksul nad suhtlevad piirkondliku äriinkubaatoriga (CEEI kohalik esindus). See on ühtlasi nende bakalaureusetaseme ettevõtlusõpingute lõputöö. Eesmärgiks on see, et noortel oleks aega uurida oma idee teostatavust. Minu arvates sõltub projekti edukus peamiselt tudengi motivatsioonist.“

„Mul ei ole vastuseid kõikidele tudengite küsimustele. Milline peaks olema minu positsioon? Kui palju maksab inimese pühendumus? Kui neil on konkreetsed küsimused, soovitame neil kohe pöörduda vastavate tugistruktuuride või minu kolleegide poole. Minu kontaktvõrgustik võimaldab mul neile konsultante välja pakkuda. Teadmine, et neil on võimalik saada tuge organisatsioonidelt või inimestelt mõjub tudengitele äärmiselt julgustavalt. Ja ka nende vanematele ...“

„Minu õppijatel on võimalus saada tuge kogu praktikaperioodi vältel. Võimalus osaleda võistlustel ning tugistruktuuride inimeste tunnikülastused kursuse algusest saadik võimaldavad ideedel ja inimestel täiustuda. Näiteks üks esimese aasta tudeng soovis aretada kaaviari tootmiseks välja tuuratõu. Ta osales CEEI konkursil Monsis ning sai esikoha. Idee hakkas arenema ning viimase aasta üliõpilasena otsustas ta oma äriplaani ettevõtlusalase lõputöö kirjutada.“

OLULISED KÜSIMUSED

Selleks, et julgustada õppijaid ettevõtlusega tegelema, saab haridusasutus kutsuda appi väliseid organisatsioone, kelle peamine eesmärk on toetada ettevõtjate teekonda ideest projekti valmimiseni. Mitmed organisatsioonid on välja töötanud õppeprogrammid või tegevused, mis sobivad õppijatele kes soovivad jõuda (mõnikord kiiresti) oma ideest konkreetse projektini. Koostöö selliste organisatsioonidega tuleb siduda kooli projektidega. Koolis paralleelselt pakutavad projektiga seotud tegevused on olulised.

Paralleelselt koolis ettevõtjatele pakutava abiga pakuvad need programmid tuge ettevõtluspotentsiaali ja -huviga noortele, suunates neid organisatsioonide juurde, kes ettevõtlust toetavad.

Selle konkreetse toetuse peamine eesmärk on aidata õppijaid, kes soovivad ettevõtlusega alustada. Mida aktiivsemad ja ettenägelikumad on õpetajad, seda paremini tekivad tudengites uurimistööks ja oma projektidele konsultatsioonide küsimiseks vajalikud oskused ja harjumused.

13. VAADE

KOOSTÖÖD TEGEVAD KOOLID

Ettevõtlikele koolidele on omane koolidevahelise sünergia otsimine.

Oma piirkonnas aktiivsete tegutsejatena ja ümbritseva sotsiaal-majandusliku keskkonna osana on ettevõtlikel koolidel lihtne alustada koostööd teiste koolidega!

Rikastavate partnerlussuhete loomine teiste dünaamiliste koolidega võimaldab kaaluda vajaduste koondamist ning tegevusteks vajalike vahendite ühist kasutamist.

TEIE PRAKTIKAD

- Kas loote partnerlussuhteid oma piirkonna haridusasutustega? Eri tasemetel? Erinevate ja üksteist täiendavate õppeprogrammide vahel?
- Milliseid tegevusi olete oma partnerkoolidega läbi viinud?
- Kuidas kaasate teisi koole oma projektidesse?
- Kas teie projektides on mingeid vajadusi, millega seoses saab teiste koolide, teiste haridustasemete või spetsiaalsete õppeprogrammidega koostööd teha?
- Kas olete kuulnud huvitavatest ettevõtluspraktikatest mõnes teises koolis, mida teie kool saaks üle võtta?

KOGEMUSLUGU

Leuze'i gümnaasiumi direktor Jacqueline Vanderstocken on ettevõtlusalase pedagoogika veendunud pooldaja. Tema koolis õpib umbes 350 õpilast.

„2012. aastal hakkasime mehhaanikaosakonna juurde looma Kõrgtehnoloogia Keskust. See keskus võimaldab meil luua sidemeid ning vahetada kogemusi teiste keskkoolide, ülikooli õppejõudude ning ka selle valdkonna töötajatega. See võimaldab ka ressursside ja vahendite ühist kasutamist.“

„Oleme ellu viinud „Minu masina“ projekti, kus algkooli, keskkooli ja kõrgkoolide õpilased teevad koostööd imelise masina ehitamisel. Selline koostöö keskkond õpetab noortele edu saavutamiseks vajalikke oskusi. Seal tekkiv meeskonnavaim on nakkav ning oskuste ühendamine viib eesmärkide saavutamisele.“

„Projektide kaudu oleme alati proovinud vastata konkreetse piirkonna vajadustele, luua seal kohalikku arengut. Nagu teisedki koolid, osaleme Tööhõive ja Koolituse Piirkondliku Komisjoni koostatud tegevuskavas. Selle raames võtab meie kool osa programmist „Põlvkondlik Tööriist“, mille raames pensionile jäänud käsitöömeistrid algkooliõpilastele oma oskusi näitavad.“

„See koolidevaheline projekt võimaldab neil oma oskusi näidata, mis arendab ka sihikindlust. Õpilasi julgustatakse oma projekte meedia kaudu avalikkusele tutvustama.“

OLULISED KÜSIMUSED

Ettevõtlik kool on maailmale avatud ning loob sidemeid teiste koolidega. Koostöö- ja partnerlusvõimaluste otsimine teiste koolidega – hoolimata olemasolevatest võrgustikest, tasemetest ja pedagoogilisest orientatsioonist – võib olla keeruline. Soov olla osa oma keskkonnast võimaldab õpetamis- ja kasvatustegevusi rikastada ning mõnel juhul ka lihtsalt finantstasandil kokkuhoidu saavutada.

Tänu sellele visioonile levivad nende tegevuste mõjud nii koolis kui ka väljaspool kooli. Õppijad, kes nendest vahetustest kasu saavad, arendavad oma koostööoskust ja suhtlemisoskust. Nad mõistavad suhtlemise kui tegevusi käivitava faktori olulisust ning see viib algatuste ühendamiseni.

Ühine tegutsemine ja ressursside ühiskasutus võimaldab õpilastel oma tegevusi integreerida pragmaatilisse tulevikuvisioni, nii et loodavad projektid oleksid kookõlas tegeliku eluga ja vastaksid olemasolevatele vajadustele. Nad arendavad oma kohanemisevõimet.“

14. VAADE

ETTEVÕTLUSÕPPE SIDUSRÜHMAD

Õpetajaid saavad õpilastes arendada ettevõtlikkust rakendades senisest enam ettevõtluspedagoogikat, mis hõlmab loovust, algatusvõimet ja enesekindlust ...

Erinevad huvi- ja sidusrühmad, kes soovivad ettevõtlikkuse kasvu haridusasutustes toetada, on välja töötanud mitmeid erinevaid tööriistu, vahendeid ja tegevusi, mis aitavad koolidel õppeprotsessi keskmesse tuua õppijate ettevõtliku vaimu sütitamise ja tegutsemiseks vajalikke isikuomaduste ning teadmiste arendamise.

Need tööriistad on koolide käsutuses ning ootavad kasutuselevõttu!

TEIE PRAKTIKAD

- Kas kasutate ettevõtlusalast teadlikkust arendavaid tööriistu või vahendeid?
- Millist infokanalit kasutate ettevõtlusalaste õpetamisvahendite kohta teabe hankimiseks?
- Millistel eesmärkidel te neid tööriistu ja vahendeid kasutate?
- Kas olete põhjalikult arutanud, kuidas juurutada teadlikkust tõstvaid tegevusi õppeprogrammi, sõltuvalt õppeastmest? Kas olete kavandanud „ettevõtlusalase teekonna“, mis kehtaks läbi põhikooli, keskhariduse ja kõrghariduseni välja?
- Kas jagate välja informatsiooni tegevuste kohta ka siis, kui nad puudutavad rangelt kooliga/õppimisega seotud valikuid?
- Kas pakute õppijatele võimalust osaleda äriplaanide konkurssidel?
- Kas olete kooliväliste organisatsioonidega koostööd tehes endalt küsinud, kuidas nende tegevus sobitub teie omaga?
- Kuidas arvestasite õppijate soovide ja huvidega oma tegevuste planeerimisel?
- Kuidas hindate väliste huvi- ja sidusrühmade toetuse mõju?

KOGEMUSLUGU

Ludovic Keirsbilck õpetab majandust ja informaatikat Royal Athenee Thomas Edison'i koolis (ARTEM) Mouscron'i linnas. Selles koolis saavad kokku algkooli, teise taseme üldhariduskooli, tehnika- ja kutsehariduskoolide õppeprogrammid ning ka osalise õppeajaga ja töö kõrvalt õppimise jaoks loodud programmid.

„Me kasutame AEI välja pakutud või nende poolt tunnustatud vahendeid ja tegevusi maksimaalselt, kohandades neid oma praktikatele. Oma kogemuse põhjal suudame otsustada, kas kõik vahendid on meile vajalikud või mitte. Partnerlussidemete kaudu otsime tõhusat struktuuri, teadmisi ja pedagoogilisi vahendeid, mis meie õpetajaid aitaks ja toetaks. Sest õpetajatel ei ole ettevalmistust ettevõtluseks vajalike oskuste õpetamiseks.“

„Projektidega töötamine on suur töö, mis nõuab organiseerimist ja julgust, eriti siis kui soovite kõiki õppeprogramme koos läbi viia. Õpetajaid tuleb koolitada neid vahendeid kasutama. Kuid me usume, et me peame seda tegema. Õpilased on üha enam teadlikud neid ümbritsevast maailmast ning sellest, mida nemad saavad ühiskonnale pakkuda. Paljudel jääb enesekindlusest puudu. Aga kui nad asuvad projekti kallal tööle, suudavad nad erakordseid asju teha!“

„Näiteks kasutasime vahendeid, mis ergutavad loovust. Õpetajad ja õpilased kogunesid pooleks päevaks ühte kohta. Tulemused ületasid kõiki ootusi! Õpilastes oli tekkinud erakordne motivatsioon ning nad olid ideedest tulvil. Kõik need vahendid arendavad ettevõtlusalaseid oskusi, aga veel huvitavam on see, et õpilased muutuvad enesekindlamaks ning hakkavad uskuma, et nad võivad olla edukad!“

„Süsteemi keskmes on õpilased, nemad on projektide elluviijad. Õpetajad on suunajad, kes näitavad võimalusi ja vahendeid, mille peale õpilased ise ei tuleks. Me julgustame noori inimesi hakkama saama ja iseseisvaks muutuma. Õpilase asetamine õppeprotsessi keskpunkti, nii et ta saab kogemuse kaudu õppida, on väga paljutootav. Ükski minu kolleegidest pole sellest loobunud. Tendents on vastupidine: õpetajad tulevad minu juurde ja uurivad, kuidas neid projekte käima panna.“

OLULISED KÜSIMUSED

Iga haridusasutus saab kasutada ettevõtlusalast haridust toetada soovivatele huvi- ja sidusrühmade abi, et tõsta ettevõtlusõppe kvaliteeti ja aidata õpetajaid.

Vahendid või tegevused pakuvad piisavat ja tõhusat tuge, rakendades katsetamise, õppimise, loovuse ja mängu ideede loomise teenistusse. Mõned inimesed on rohkem huvitatud iseenda tundma õppimisest, mis viib täiskasvanuks saamise ja ettevõtlikumaks muutumiseni.

Mõned õppeprojektid, mis kestavad mitu kuud, võimaldavad harjutada erinevaid tegevusi (ideede otsing, projekti koostamine või mikroettevõtte asutamine, esitluste konkurss, jne).

15. VAADE

AVATUS ETTEVÕTJATELE

Parim viis ettevõtjate imago demüstifitseerimiseks nendele õpilastele, kes on otsustanud oma projekti välja töötada ja ellu viia, on suhtlemine ettevõtjatega väljastpoolt kooli.

Need kohtumised pakuvad võimaluse õpilastega sisukaks suhtlemiseks ning sageli külvavad esimesed ettevõtluspisikud.

Avatus ärimaailmale võib viia koostööni päris projektide kallaal, kus õpilastel on võimalus oma ideid välja pakkuda ning kus ettevõtjale pakutakse uudset vaatenurka olukorrale, mida ta mõnikord on juba põhjalikult käsitlenud.

TEIE PRAKTIKAD

- Milline on õppijate arvamus ettevõtjatest?
- Kas õppijatel on pidev kontakt ettevõtjate ja ärimaailmaga? Mis eesmärkidel ja mil viisil? Kas need kontaktid viivad kogemuste vahetamiseni?
- Kas koostöö toimub ka väljaspool neid kohtumisi? Kas õpilastel palutakse ettevõtjaid aidata? Kas need kokkusaamised toimuvad õppetöö kontekstis või kasutatakse neid ettevõtluspedagoogika raames?
- Kas need intervjuud mõjutavad õpilaste arvamust ettevõtlusest ja ettevõtjatest positiivselt?

KOGEMUSLUGU

Benoît Claeys on Gramme'i kõrgkooli vilistlane ning on töötanud sealsamas mitu aastat ettevõtlusõppejõuna, õpetades esimese aasta magistriõppe tudengeid. Ta juhib ka mitut IT ettevõtet.

„Algusest peale olen soovinud ettevõtluskursuse akadeemilisest kontekstist täiesti välja võtta, et tudengid saaksid õpitut tõelise elu keskkonnas kogeda. Pean pidevalt võitlema, sest nad on harjunud kindlat formaati järgima: tunnid ja nõuanded, millele järgneb eksam. Minu jaoks on oluline see, et nad tegutseksid. Ma olen pigem treener või coach. Ma ei ole siin selleks, et neil purjelauda paigal hoida, sest siis nad ei õpigi ujuma.“

„Mu kursusel toimuvad tudengite kohtumised erinevate ettevõtjatega, kes oma kogemusi jagavad. See toimub mitteformaalses õhkkonnas: mitte auditooriumis, vaid klassis, kus ettevõtja istub keskel ja räägib oma loo. Õppijad on entusiastlikud ja esitavad palju küsimusi. Need kohtumised on väga kasulikud, sest nad avardavad mõttemaailma ja aitavad demüstifitseerida ettekujutust ettevõtjast kui „reserveeritud hoiakuga viletsast bossist, kes saastab keskkonda ja ekspluateerib lapsi!“

„Ma näen, et külvatud seemned hakkavad nende peades idanema. Eelmisel aastal alustas kolm õppijat oma projekti. Tavaliselt plaanib aasta alguses vaid 20% tudengitest eraettevõtjaks hakata või hiljem ettevõtlusega tegelema hakata. Peale seda kursust tõuseb nende osakaal 45%-le!“

“Õppijad töötavad kursuse ajal oma päris projekti kallal. Nad töötavad meeskonnana ja käivad kohapeal varustajate ja klientidega kohtumas. ... Nad teavad algusest peale, et see, kes on kursuse lõpuks oma firma asutanud või saanud ostutellimusi, saab tulemuseks 20/20. See teeb neid alguses pisut ärevaks, kuid samas muudab püsivamaks ja paneb sihikindlalt oma ideid läbi suruma. See hoiab neid keskendumast vaid tehnikale ja teooriale ja rõhutab pealehakkamise vajalikkust.”

OLULISED KÜSIMUSED

Üks viis, kuidas muuta õppijad aktiivseks õppeprotsessis osalejaks on viia nad akadeemilisest kontekstist välja, andes neile võimaluse tegeliku maailmaga kokku puutuda. Ärimaailma probleemidega tegelemine on üks olulisi tegureid ettevõtlike hoiakute kujundamisel ning tegutsema panekul.

Ettevõtlikus koolis on ettevõtjate külaskäigud regulaarsed ning need on planeeritud vastavalt õppeprogrammile. Õpilased käivad firmades, nii äriettevõtetes kui väljaspool ärivaldkonda. Nad annavad oma loomingulisuse ettevõtjate teenistusesse ning pakuvad leidlikke ja uuenduslikke lahendusi. Kohtumised on üles ehitatud nii, et nad soodustaksid mõttevahetust, teineteiselt õppimist ning koostööd.

Ärimaailmale avatus on väga oluline, see loob õppijates ettevõtjatest ja ettevõtlusest positiivse ja realistliku kuvandi. Eesmärgiks on tutvustada õppijatele ettevõtluskultuuri ning tekitada soov ettevõtlusega tegeleda, näidates neile ettevõtlust kui rahuldust pakkuvat kutsealast karjääri.

16. VAADE

ETTEVÕTLUSE ÖKOSÜSTEEMID

Tegevuste loomise osas on haridusasutused osa era- ja riiklike huvirühmade keskkonnast.

Mõned neist organisatsioonidest korraldavad oma tegevusi riiklikul tasandil, tegutsedes valitsuse otsuste kohaselt, mõned järgivad kitsamalt piirkonna või koguni linna või küla suuniseid.

Sildade loomine nende „ettevõtluse ökosüsteemidega“ nõuab ettenägelikkust ja avatust, kuid see on nii õppijatele kui ka õppeasutustele väga väärtuslik.

TEIE PRAKTIKAD

- Kas teil on sidemeid ärivaldkonna katusorganisatsioonidega, et saaksite ettevõtjaid esinema kutsuda?
- Kelle juurde saadate õpilase, kellel on äritegevuse loomise kohta konkreetsed küsimused?
- Kas kellegi kohustuste hulka kuulub sidemete loomine ja säilitamine olulisemate majanduslike huvirühmadega teie linnas või piirkonnas? Kas kontaktid on usaldusväärsed?
- Kas teie asutus osaleb teie piirkonnas toimuvates aruteludes globaalsetel, poliitilistel või strateegilistel teemadel?
- Kas teie asutus tagab teie osalemise sotsiaal-majanduslikke teemasid käsitlevatel üritustel? Kas pakute oma koolihoonet selliste ürituste korraldamiseks?
- Milliseid projekte organiseerite era- ja riiklike huvirühmade jaoks?

KOGEMUSLUGU

Frédérique Diependale tegeles ettevõtlusõppega juba siis, kui ta prantsuse keele õpetaja oli. Praegu on ta La Roche-en-Ardenne'i kuningliku gümnaasiumi direktor ning peab oma kooli ja kohaliku ettevõtluse ökosüsteemi vahelist sidet oma kooli ja selle õpilaste jaoks tõeliseks väärtuseks.

„On oluline, et kool kõigepealt vaataks oma piirkonnas ringi, märkaks ümbruskonda. Meie tegime seda ja õnneks leidsime väärtuslikud koostööpartnerid. Meie noortele on see väga motiveeriv ja nende integreerimine piirkondlikesse tegevustesse muudab nende tuleviku kindlamaks.“

„Et see toimiks, peame lugu pidama oma sidemetest välisvõrgustikuga. See nõuab head vastuvõttu, organiseerimist ja eelkõige tegevuste lõpuleviimist. Oma partnerite võrgustiku hoidmine tähendab ka aeg-ajalt nende üritustel käimist. Selles suunas tegutsemine on võimaldanud meil näiteks korraldada Esimese maailmasõja teemalise näituse, mis väljastpoolt palju toetust sai.“

„On oluline, et koolis oleks vahendamisega tegelev inimene, keegi, kes vastutaks sidemete eest, mis nende tegevuste jaoks olulised on. On hea, kui see inimene ei ole kitsa konkreetse eriala õpetaja. Minu puhul oli niimoodi. Ma olin prantsuse keele õpetaja ning sain kohe alguses aru, et õpilased tahtsid päris probleemidega silmitsi seista. Nad tunnevad, et on siis paremini valmis tegelikuks eluks.“

Täna ei ole meil keeruline leida huvirühmi väljastpoolt. Meil oli eriti hea meel selliste oluliste kohalike firmade üle nagu Clément Petitjean de la Grappe d'or àTorgny, kes viis kaks aastat läbi toiduvalmistamise töötubasid. Ka äriinkubaatorid on valmis meile tulema. Võta ainult telefon ja helista!“

OLULISED KÜSIMUSED

Ettevõtluse ökosüsteem on üks osa koolikeskkonnast. See koondab asjaomaseid majanduslikke huvirühmi ja selle valdkonna suurus sõltub asutuse omadustest, nagu näiteks sektorite mitmekesisus. Sinna võivad kuuluda organisatsioonid, mis toetavad firmade (nii avalikus kui eraomandis) loomist ja arendamist, tuntud ettevõtjad kellel on kohalikud sidemed, ettevõtjate võrgustikud, nii üldised kui ka valdkondlikud, ja kindlasti ka naiste võrgustikud jne.

Kuuludes oma piirkonna sidusrühmade võrgustikku, tunneb ettevõtlik kool kohalikku ettevõtluse ökosüsteemi ning suhtleb sellega. Oma võrgustiku väljaarendamisel seostab ta vastavad inimesed ja organisatsioonid oma tegevustega, olgu need majandusteemalised või muude ainetega seotud, sõltuvalt asjaoludest ja võimalustest.

Oma töötajate, võimalusel kontaktisiku kaudu, säilitab kool oma partneritega sidemeid pidevalt ja professionaalselt. See on interdistsiplinaarne protsess, millest võidab kool, nii õpetajad kui ka õpilased.

17. VAADE

JUHTIMINE

Ettevõtlusõppe integreerimine haridusasutuse mitmeaastasessse kavassee on koolijuhii strateegiline otsus. Seda sellepärast, et tema positsioon võimaldab mõjutada kooli elu korraldavate strateegiliste dokumentide vastuvõtmist ja ka juhtkonda, aga ka sellepärast et direktori ülesanne on õpetajaskonnas entusiasmi tekitada.

Kui direktor ja ta meeskond on motiveeritud ja pühendunud, mitmekordistab see iga algatuse tulemuslikkust. Ta saab soodustada hea praktika kordamist ning luua hea muutuste dünaamika, mis on kasulik nii õppijatele kui ka õpetajatele.

TEIE PRAKTIKAD

- Kui suur on teie meeskonna entusiasm?
- Kuidas korraldate ettevõtlusalaseid algatusi?
- Millist tuge, materiaalset või logistilist, saate pakkuda selleks, et ettevõtluspraktikad sujuvamalt kulgeksid?
- Kas olete oma meeskonnas valinud „ettevõtlusalase kontaktisiku“? Kas see ülesanne on tema koormusesse arvestatud? Kas see isik saab välismaailma kohta süstemaatilist infot? Kas kohtute temaga regulaarselt, et olla kursis oma asutuse hetkeseisuga ettevõtlusalaste algatuse osas?
- Kas pöörate tähelepanu oma meeskonna isiklikule panustamisele ettevõtluspraktikatesse? Kas soodustate seda tegevust?
- Kas kooli juhatus on teadlik teie asutuse pühendumisest ettevõtlusõppele? Aga hoolekogu?
- Kas teil on koolidirektorite nõuandeaasutustes promootori roll? Kuidas te oma visiooni jagate?
- Kas osalete oma kooli esindajana piirkonna olulistel sotsiaal-majanduslikel üritustel?

KOGEMUSLUGU

France Bouvez Hainaut' kõrgkooli majandusteaduskonna juhataja. See asub Tounalis ning seal on kolm õppesuunda: õigus, turism/aktiivpuhkus ja juhiabi/tõlk ja raamatupidamine.

„Mitmed õppeained on seotud ettevõtlusprojektidega. Juhatajana olen mina professoritele toeks igas projekti faasis: pakkumiste koostamine; projekti loomine, tähtaegade planeerimine ... Minu roll on pakkuda materjale ja didaktilist tuge ning leida rahastus. Veel üks oluline hetk, kus mina olen olemas – kui projekt ebaõnnestub. On väga oluline, et õpetajate meeskond tunneks toetust, isegi kui nad töötavad iseseisvalt ja on motiveeritud.“

„Selleks, et meeskonda ühendada, toimuvad kolm korda aastas üldkoosolekud, kus osalevad kõik osakonna õppejõud. Seal esitlevad projektijuhid oma projekte teistele õpetajatele. Iga õpetajate meeskonna koosolek on eriline hetk, mil me rõhutame, kui oluline on side ettevõttega. See aitab tekitada huvi ja suurendada teadlikkust neis, kel seda veel ei ole.“

„Bakalaureuseõppe professionaalsemaks muutmiseks on vaja konkreetse, selle piirkonna ärimaailma puudutava mõotme sisse toomist. Minu plaan oli luua firmadega sidemed, tihedamad kui lihtsalt praktikabaasiks, nii et need firmad saaksid meiega oma kompetentsi jagada. Varem olime suhteliselt omaette tegutsev kool, aga kui hakkasime sotsiaal-majanduslikel üritustel osalema, avanes meile üsna mitu ust.“

„Kolm aastat erinevaid ettevõtlusalaseid tegevusi koos AEI või selle partneritega on loonud sõbraliku konkurentsi ja tõelise entusiasmi, nii et praegu oleme liikumas järgmisele tasemele. Kaks erinevat õppeprogrammi töötavad nüüd koos. Lisaks oleme alustanud ekspertide päeva sarja, kus õpetajad on vahendaja rollis. Meil hakkab tekkima tõeline meeskonnatöö kõrghariduse vallas. See on väga põnev!“

OLULISED KÜSIMUSED

Kõik on üldiselt nõus sellega, et juhil/direktoril on keskne roll. Tema on liikumapanevaks jõuks, ta juhib kooli ning vastutab selle korralduse eest. Tema ise on muutuste algataja, eriti siis kui tema prioriteetide seas on aukohal ettevõtlus.

Kui juht lööb kaasa, siis ta jälgib, korraldab, aitab ning reguleerib meeskonna tööd. Ta aitab leida vahendeid, ka rahalisi. Ta julgustab meeskonnatööd ja interdistsiplinaarsust, näiteks konsultatsioonide või kohtumiste korraldamise kaudu. Ta loob ka sillad kooli ja välismaailma vahel.

Kui õpetajate meeskond on motiveeritud ja iseseisev, julgustab ja toetab juht neid.

Proaktiivne ja ettepoole vaatav direktor tekitab ettevõtlikus koolis entusiasmi ning on nende edu pant.

18. VAADE

ETTEVÕTLUSEGA TEGELEV KONTAKTISIK

On oluline tunnustada haridusasutuses kontaktisiku või isikute rühma struktureerivat rolli ettevõtluse vallas.

Kuna tema ülesandeks on täiendada direktori tegevust, peab ta tagama kooli ettevõtlusalase suuna elluviimise õpetajate meeskonna poolt. Tema kui võtmeisik võtab infot vastu ning levitab seda koolisiseseelt.

Ta on välismaailma jaoks kontaktisikuks nii ettevõtluse ökosüsteemis kui ärimaailmas ...

TEIE PRAKTIKAD

- Kas teie koolis on olemas isik (või rühm inimesi), kes tegutsevad ettevõtlusalase tegevuse tuumikuna? Kas kõik on sellest teadlikud? Kuidas ta sellele kohale valiti?
- Millised on tema ülesanded?
- Kuidas ta teavitab meeskonda teie asutuse ettevõtlusõpet puudutavatest algatustest?
- Kelle poole võivad õpilased pöörduda, kui neil tekib idee ettevõtlusalase tegevuse või firma loomise kohta?
- Milliseid vahendeid kool kasutab ettevõtlusalaste algatuste ühendamiseks ja koordineerimiseks?

KOGEMUSLUGU

Bénédicte Beneux õpetab keeli ja majandusteadust Liège'is Saint-Benoît Saint Servais'õppekeskuses. Ta on ettevõtlusprojektide peamine kontaktisik. Mida ta oma rollist arvab? Tuleb inimesi rohkem teavitada ning aidata võrgustuda.

„Ladina keele õpetajast kolleeg pöördus minu poole, sest tal oli projekt käsil, kuid ta polnud kindel, kas ta ikka arendab sellega ettevõtlusalaseid oskusi. Ometi ta täpselt seda tegigi. Sõna „ettevõtlus“ mõjub paljudele kolleegidele hirmutavalt. Tegelikult vastavad paljud kooli projektid ettevõtliku kooli põhimõtetele, ilma et õpetajad seda endale teadvustaksid. Iseseisvus, enesekindlus, meeskonnatöö ... on igal ainekursusel keskse tähtsusega.“

„Üks kolleeg lavastas oma üliõpilastega näidendi. See oli erakordne kogemus just õpitud oskuste mõttes, kuigi seda on raske mõõta. Kuna ma olen elu jooksul erinevaid asju teinud, võin kinnitada, et ettevõtliku hoiaku kujundamiseks ei ole vaja õpetada majandust või saada kooli ettevõtlusalaseks kontaktisikuks. Vastupidi!“

„Asutasime viienda aasta tudengitega minifirma. Nad müüvad „käsitsivalmistatud“ õunamahla. See projekt on edukas juba seetõttu, et ta töötab, hoolimata kõigist tekkinud probleemidest. Iga tudeng vastutab. Nad õpivad elu kohta palju rohkem kui klassikalistes tundides. Veel enam, selline algatus levitab minu kolleegide seas ettevõtluse vaimu.“

„Esimene asi, mida ma teha tahtsin, oli muuta „ettevõtliku kooli“ algatus nähtavaks. Minu eesmärgiks oli, et sellest kuuleksid nii kõik tudengid kui ka vanemad ja õpetajad. Kui koolis korraldatakse mõni üritus, katsun seda võimalikult laialt kajastada. Ettevõtlusalase teadlikkuse tõstmine on pikk protsess.“

OLULISED KÜSIMUSED

Ettevõtlusalase kontaktisiku olemasolu on ettevõtlusõppega tegeleda sooviva kooli jaoks suur väärtus. Kontaktisiku profiil võib olla väga mitmekülgne. See sõltub tema entusiasmist ja varasemast tegevusest ettevõtlusõppe alal.

Kontaktisiku tööülesannete loetelu on pikk:

- jälgida sisu, vahendite ja väliste huvirühmade arengut, selleks et märgata võimalusi ettevõtluse integreerimiseks õppeasutuse töösse;
- edastada see info direktorile ja kolleegidele;
- olla õppijate jaoks kontaktisik, kes küsib neilt võimalikke teemasid kas projekti alustamiseks koolis või „firma loomiseks“;
- koondada õppeasutuse ettevõtlusalased algatused, selleks et need selgelt kaardistada ja seega võimaldada huvirühmade tegevuse suunamist, näiteks kolleegide vahel sünergia tekitamist;
- koolis toimuvate ettevõtlusalaste algatuste esiletõstmine nii koolis kui ka kooliväliselt.

19. VAADE

ÕPETAJASKOND

Selleks, et ettevõtlusõpe leiaks oma õige koha haridusasutuses, peab seda toetama õpetajate meeskond, kes on tõsiselt pühendunud ning teeb tihedat koostööd direktori ja ettevõtlusalase kontaktisikuga.

Proaktiivne õpetajaskond on suur väärtus. Koolitatud ja teadlik õpetajate meeskond tekitab liikumise, millega kogu kool tahab kaasa minna.

TEIE PRAKTIKAD

- Kas teie asutuses liigutakse ettevõtlikkuse arendamise suunas? Millised on käimasolevad projektid või algatused?
- Kes teeb kooli poolt koostööd ettevõtlusõppe algatustes?
- Kas soovite saada infot uute ettevõtlikkuse ja/või ettevõtlusalaste tegevuste kohta ning seda infot kolleegidega jagada?
- Millistel ettevõtlusalastel koolitustel olete juba osalenud või plaanite osaleda?

KOGEMUSLUGU

Hainaut' kõrgkooli sotsiaalteaduskonnas tegeleb neli õppejõudu tudengite ettevõtlusalaste projektide koordineerimise ja sidususega. Muuhulgas töötavad nad ambitsioonika sotsiaalmajandusliku projekti koostamise kallal.

„Sotsiaalteaduskond on tudengites ettevõtlikkuse kujundamisega tegelenud juba mitu aastat. Praeguseks on käigus kaks erinevat õppeprogrammi. Näiteks sotsiaaltöö eriala õppijad tegid filmiklubi, rõivakollektsiooni ja mitteriknevad toidud puudust kannatavatele inimestele ... Sotsiaalnoustamise eriala tudengid omakorda osalevad mitmetes algatustes, näiteks Monsi innovatsioonikeskuses, kus nad sageli konkursside finaali jõuavad.“

„2014-2015 õppeaastal alustasid meie õppijad uut ja ambitsioonikat projekti: „drop-in lastesõim“, mis võimaldas vanematel õpinguid jätkata või käia koolitustel, et tööturule tagasi minna. Suurepärane uudis oli see, et projektis osalesid nii tudengid kui ka mõlema õppesuuna õpetajate meeskonnad. Üks väljakutseid oli seega koostöö. Projekti jaoks on vajalik teha koostööd ka teiste teaduskondadega ning paljude väliste huvirühmadega, nii turusiseste kui ka turuvälistega, kohalike ja riiklike sotsiaalabi asutustega, haridusametiga ...“

“Õpetajate meeskond on proaktiivne: oleme kursis uute arengutega ettevõtlusmaastikul, õpime erinevaid vahendeid kasutama ning osaleme koolitustel. Koostöö inkubatsioonikeskuste ja AEI-ga võimaldab meil ja meie üliõpilastel osaleda mitmetes tegevustes, mis hõlmavad kohtumisi paljude ettevõtlusalaste huvirühmadega.“

„Neli õppejõudu koordineerivad kõiki lastesõime projektiga seotud tegevusi. Neil on võtmeroll – nad tagavad selle, et tegevused oleksid omavahel kooskõlas ja tulemuslikud. Nende ülesandeks on ka kolleegide teavitamine nii ametlikult kui ka igapäevase infovahetuse kaudu, mis on äärmiselt oluline.“

OLULISED KÜSIMUSED

Ettevõtlikul koolil on aktiivne, koolitatud ja informeeritud meeskond, mis tegeleb ettevõtlusalaste projektidega. Õpetajad on igat tüüpi (eriti ettevõtlust puudutavate) algatuste initsiaatorid. Igal aastal hindavad nad ettevõtlusalaseid pakkumisi ja otsustavad, milliseid arendada.

Õpetajad:

- teevad aktiivselt koostööd ja soodustavad interdistsiplinaarsust õppijate poolt läbiviidavates projektides;
- vahetavad ettevõtlusalast infot, mis toetab käimasolevaid tegevusi ja suurendab nende edukust;
- kasutavad partnerlussidemeid väliste huvirühmadega, et projekte rikastada ning uusi võimalusi avastada;
- analüüsivad oma praktikaid ja arutavad, kuidas neid optimaalsemaks muuta.

Õpetajate meeskonna dünaamika ja proaktiivsus tagab sidususe ja järjepidevuse, kuid eelkõige loob dünaamika ning tegutsemismudeli kogu koolile.

20. VAADE

ÕPPIJAD ERINEVATEL HARIDUSTASEMETEL

Õppijad kõigil haridustasemetel on need, kelle jaoks ettevõtlik kool on loodud.

Võimaldades neile autonoomiat ja vastutuse võtmist, samas süstides neisse soovi meeskonnana hästi töötada, on kool juba oma missiooni täitnud. Üks prioriteetidest on tutvustada neile maailma, kus nad endale karjääri valivad ja kus neil hakkab hästi minema. Ettevõtlikus koolis on tegevuste, nii klassitundide kui kooliväliste ettevõtmiste, eesmärgiks võimaldada õppijatel omandada ettevõtlikku hoiakut.

Õppijad peavad teadma ja mõistma, et kool teeb selle valiku selleks, et neile vajalikke tegevusi pakkuda ning jälgib nende projektide arengut sõbralikult ja toetavalt.

TEIE PRAKTIKAD

- Kas õppeasutus toetab õppijaid? Kas projektide eesmärgid sõnastavad õppijad ise?
- Kas on kindel, et õppijad saavad võimalikult süstemaatiliselt oma töö tulemusi projektivälistele inimestele esitleda?
- Kas kool soodustab osalemist erinevates (üli)õpilasühingutes? Kas kool väljendab selgelt toetust ja tunnustust neile, kes osalevad ettevõtlusorganisatsioonides ja projektides väljaspool oma kooli?
- Kas õpilaste osalemine ettevõtlusalastel konkurssidel või muudel võistlustel leiab kajastamist koolis või kooliväliselt?
- Kas kool soodustab õpilaste osalemist tegevustes, mis toimuvad õppetöö ajal?
- Kas pööratakse tähelepanu endiste õpilaste kogemusele ja kutsutakse neid sellest rääkima, et neid eeskujuks tuua? Kas kutsutakse just neid endisi õpilasi, kes on hakanud ettevõtjateks selle sõna kõige laiemas tähenduses?
- Kas kool pooldab isiklike projektide kallal töötamist lõputööde või väitekirjade kirjutamise raames?

KOGEMUSLUGU

Gilles Goffard, kes õpib Liège'i ülikoolis tsiviilehitust, nakatus ettevõtluspisikuga juba keskkoolipäevil. Sellest saadik on ta nii palju arenenud, et võitis 2014. aastal Lille'is toimunud „Ettevõtluse Euroskills“ konkursil kuldmedali.

„Minu esimene kokkupuude ärimaailmaga toimus keskkooli viimasel aastal, kui osalesin õpilasfirma programmis. See oli minu jaoks silmiavav kogemus, ma tõesti nautisin seda! Ülikoolis jätkasin seda teed. Õpingute alguses tutvustati meile organisatsiooni Noored Ettevõtjad. See on suurepärase võimalus isiklikuks arenguks ning interdistsiplinaarsete oskuste arendamiseks. Kui tsiviilehitusinsener leiab end ärimaailmas, läheb tal vaja oskusi, mida talle erialatundides ei õpetatud.

Kokkupandava lõunasöögikarbi projektiga tuli meie õpilasfirma võistlusel neljandale kohale. Kuigi see projekt osutus finantsilises mõttes katastroofiks, saime väga hea kogemuse. Me õppisime väga palju. Tegelikult ongi hea saada esimene kogemus nurja läinud kooliprojektist, mitte päriselus, kui rohkem kaalul on. Selline projekt annab suurepärase võimaluse oma vigadest õppida!“

Oleks hea, kui koolis väärtustataks rohkem õpilaste ettevõtlusalaseid algatusi. Ma arvan, et kui õppeasutus tunnustaks õpilast juba projektis osalemise eest, mõjuks see julgustavalt ja toetavalt. Näiteks kui õpilane saab eksamil mitte väga häid vaid häid hindeid, kuid on samas projekti välja töötanud, on sellel tegelikult suur väärtus!“

„Peale kolme aastat ülikoolis pidin oma ettevõtlusprojektidega veidi hoogu maha võtma, sest need hakkasid mu õpinguid takistama. Oma blogipostituses kirjutasin siis, et traditsioonilises õppekavas ei ole ühtegi ainet, mis tegelikult ergutaks tudengeid ennast ettevõtlikust küljest arendama. Kahe asja korraga tegemine nõuab suurt visadust. Paljudele üliõpilastele käib see üle jõu. Me peame leidma sobivamaid lahendusi!“

OLULISED KÜSIMUSED

Ettevõtliku kooli üldised eesmärgid on kahtlemata samad nagu teistel haridusasutustel. Eesmärgiks on aidata õppijal ennast arendada, nii et ta saaks tänapäeva maailmas ühiskonna liikmena tegutsema asuda.

Lisaks peab õpilane ettevõtlikus koolis ehk rohkem kui teistes haridusasutustes olema oma õpingutes aktiivne osaleja. Ta peab tundma, et vastutab talle tehtud pakkumiste eest, saama julgustust „projekti käivitamiseks“ ning õppima katse ja eksituse meetodil. See kõik toimub nii õppetöö raames kui ka kooliväliste tegevuste kaudu. Üliõpilane hakkab teistega koostööd tegema kas ajutistes või püsivates koosseisudes ning asub oma eluprojekti kallal tööle.

Õpingute ajal ettevõtjana tegutsemine nõuab visadust. Seepärast on vajalik, et õppija tunneks, et teda kooli poolt (direktor, õppejõud, kontaktisik) toetatakse ja tunnustatakse. Algatusi tuleb väärtustada, sõltumata nende tulemustest.